

Bu eserin;
kataloglanması, dijital ortama aktarılması ve
elektronik ortamda kullanıma sunulması
İstanbul Kalkınma Ajansı (İSTKA)'nın desteğiyle
İBB Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı
Kütüphane ve Müzeler Müdürlüğü (Atatürk Kitaplığı)
tarafından gerçekleştirilmiştir.

Proje No : İSTKA/2012/BİL/233
Destek Programı : Bilgi Odaklı Ekonomik Kalkınma Mali Destek Programı
Projeyi Destekleyen : İstanbul Kalkınma Ajansı (İSTKA)
Proje Adı : Osmanlı Dönemi Nadir Eserlerin
Kataloglanması, Dijital Ortama Aktarılması ve
Elektronik Ortamda Kullanıma Sunulması
Proje Sahibi Kuruluş : İBB Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı
Proje Yüklenicisi : Yordam BT Ltd. Şti.
Proje Uygulama Yeri : Kütüphane ve Müzeler Müdürlüğü - Atatürk Kitaplığı
İSTANBUL – Beyoğlu

31 30 29 28 27 26 25 24 23 22 21 20 19 18 17 16 15 14 13 12 11 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1 0 CM

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

کتابخانه

0E
2985

İSTANBUL
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ
ATATÜRK KÜTÜPLÜĞÜ

کتابخانه مستحبات

جامع و ناشری : ش. سامی

عدد : ۱

باقی
نک

اشعار مستحبه

Te 416/

معارف نظارت جلیه سناک رخصتیه باب عالی جوارنده ابوالسود
سجاد مستنده (محمود بك) مطبعه مستنده طبع اول خشتدر .

ش

استانبول

باب عالی جوارنده صالحم سکوئنده نومرو ۵۱

۱۳۱۷

OSMAN
KİTAPLARI
No. 2985

İSTANBUL
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ
KUTUPHANESİ

طوبیلا - خوان احسان - قاعه حکماء
کرم کورنگی ایامی - کدالو - جالان

کتابخانه منتخبات

بوعنوان آئندہ آثار اسلافندن ترکیه و عربی و فارسی
بعض کتابلر انتخاب و نشری قراراشدیروب، یکانه
استاداکام اولان رغبت عمومیه مظهریم تقدیرنده،
کریک عیناً متن و کرک شرح و یاترجه صورتیلہ السنہ ثلثہ
شایان مطالعہ و باعث استفادہ اولہجق برخی آثارک
تعمیمہ موفقیتمی مأمول ایدرم .

اختاب ایکی صورتله اوله جقدر : اولاً، آثار اسلاف
یچنده اڤ زیاده شایان نشر اولانلری سچله جک و ثانیاً،
اوزون واختصاره محتاج اولان بعض آثار منتخبه نکه ده
اڤ ای قسملری آله جقدر. علی الخصوص شعرانک اکثر
اشعارى گربه شتر قبلندن ویا عین مالک بشقه تعبیراته
تکوارندن عبارت اولدیفندن، بر دیوانک سراپا نشردن
ایسه، اڤ ای قسملرینک انتخابله، کرک مطالعه سی وکرک
طاشنیمه سی قولای اوله جق صورتده، مختصرینک الده
بولمسی اله ترجیح اولنور.

السنة اجنيده يازلمش الك كزیده آثار دن بعضلرينك

صاحب کتب خانہ نک اشبو امضاسیلہ تمضا اولیان
نسخہ ساز ساختہ اولوب، تعقیبات نظامیہ
او غر ادبہ جقدر:

۱۵

ترجمه لری ده کتبخانه منک عدد لری صره سنه
کیره بيله جکدر.

وابورلرده، آراهلرده، تراموايلرده، سیرکاهلرده،
قیرده، اویقو کلنجهیه قدر یساقده بیهوده یره وجان
صیقندیسيله جیربان وقتلر. مطالعهیه صرف اولنسه، هم
تلهذ هم استفاده ایدلمش اولور. بونک ایچون ایسه جیبده
طاشینمسی والده طوتمسی ممکن وقولای اوله جق قطعه ده
کتابلر بولتمسی اقتضا ایدر. بو کتبخانه نك نشریه ایفا سنه
موقیتمی مأمول ایندیکم خدمتارک بری ده بوجهته عائد
اوله جقندن، بوگا الوری شلی بر قطعه انتخاب ایتدم.
مع هذا بو عنوان آلتده نشر اوله جق کتابلرک اکثری
(قلاسیق) عنوانه مستحق آثار مشهوره دن اولغله،
بویه لرینک مکاتبده تدریسه شایان اولملری دخی طبیعی در
اساس مقصد ترقی معارفه خدمتدره موقیعت ایسه الطاف
سبحانیه دن موجودر.

ش. سامی

استانبول ۲۰ شعبان ۱۳۱۶

باقی

باقی (محمود عبدالباقی افندی)، کرك قدم وركر اقتدار ادبی
جهتیه، اكثر شعراء عثمانیه به تقدم ایدر؛ بناء علیه، بو کتبخانه یی
باقینک اشعار منتخبه بيله قیغ اینکی مناسب کوردوم. مع هذا عدد
صره سنده دائما حق تقدمه رعایت اولمیه جقدر.

باقی استانبولی اولوب، پدری فاتح جامع شریقی مؤذنلردن
ایدی. سراج چراقلغه ویرلش ایکنه، میل طبعیمسی سوقیله،
طریق علمی به سلوکه، دور مدارس وقطع مراتب ایدره،
روم ایلی قاضی مسکرلکی پایه ومنصبته قدر ارتقاء، ورئیس العلیا
عنوان شرف افزائی احراز اینغشدی.

۹۴۳ ده طوغوب، ۱۰۰۸ ده وفات اینش؛ و جنمکنان
قانونی سلطان سلیمان خان حضرتلردن جنمکنان سلطان محمدخان
ثالث حضرتلرینه درت پادشاه عالی شانک دورلرینه پیشه ورك،
مدخلیه تربیت لسان شکران انلشدر.

اشعارلردن لفظاً ومعناً الك كوزلرینك انتخابنه سی اولغشدر.
بوکی اسکی آثاوك نذرنده کی مشكلا نك اك بیوکی املا
خصوصی در. صاحب اثرک قوللانیش اولدینی املا نك محافظه سی

الك معقول بر طریق اواق اقتضا ایدر سه ده، بو املا نك بعضی
بسیون متروك و محجور اولغله، قنایله او املا یله محور بر
عباره نك بوكون اوقونمی خیلی مشكل اولور. لسانغزك اسکی
املاسی الك زیاده حروف املاجه بیوكم برینجل وتصرفدن عبارت
اولوب، بوايه برچوق برلرده التباس و زردی موجب اولوره
مثلاً: (قلنی) املاسی (قللق) و (قللی) پرینه، (یقنق)

صورتی (یا قق) و (بیقق) برینه، (اکلر) شکلی ده
(آکلار) و (ایکلر) و (اکلر) برینه مستعمل اولوب،
بوکی التباسله محل و برمه مک ایچون، اصحاب آثارک قوللائش
اولدقلری املای قاعده سندن آیرلای ضروریدر. لکن شوراسی ده
اونودلاملیدر، که اسکی املای دخی مقدر و مین اولیوب، عین
کلمه بر اثرک مختلف محارنده مختلف املالره محرر بولنور. هله
وزن ایچون ترکیه کلملر یخ غریب املالره کیروب، مثلا (بکا)
برینه (باکه)، (بوکون) برینه (بکون) کبی املالره
تصادف اولنور. بناء علیه، املانک نه عامیله اسکی حالنده ترکی
نه ده بستیون یکی مارزه دوکلی تجویز اولنه. یه رق، بوخصوصه
ایکیسی آره سنده و ایجاب و محله کوره برطریق اعتدال اختیار
اولغشدر.

استخراج معنی خصوصته برکونه تردده محل برافماق
ایچون، اصول تنفیقه تمامیله رعایت اولنورق، اشارات لازمه
قوللانیدی کبی، مالک عاجزانه ترکیه عد اولغاملری اقتضا
ایدن لغات غریبه دخی تحشیه [صورتیه شرح، و مطابق برلری
ایضاح ایدلشددر.

ش. سامی

قصائد

۱

درمدح حضرت سلطان سلیمان خان قانونی
(طاب ثراه)

هنگام شب، که کنکره قصر آسمان
زین اولمشیدی، شعله نوب شمع اختران؛
خیل کواکب ایچره یانوب مشعل قر،
صحن سباده روشن ایدی راه کهکشان؛
دست اورمشیدی کلک شهابه دیر چرخ
طفرانوبیس حکم خداوند انس و جان؛
رم فلکده اورمشیدی زهره سازه چنک
عیش و صفاده خرم و خندان و شادمان؛
بهرچرخ چنریده طوتوب دور اصولنی،
دقاف + مهر قلمشیدی چهره سن نهان؛
برسیغ زر نشانله کیرمشیدی عرصیه
شمشیر باز معرکه کون آسمان؛

تدبیر معظمات امور جهان ایچون
 یاقشدی شمع فکرنی برجیس^۱ نکته دان؛
 بالای چرخ هفتمه کیوان^۲ کهنه سال
 اوتورمشیدی نیته که هندوی پلبان؛
 آیا! بوزب وزینت عالم ندر دیو،
 عبرت کوزیله ناظر ایکن دهره، نا کاهان
 اطرافه صالدی شمع سه سن کوشه کوشه مهر^۳؛
 اولدی افقده مهر^۴ سلیمان کچی عیان.
 قیلدی بو حالی دیدۀ عبرت مشاهد،
 طویدی بوسری عاقبة الامر کوش جان؛
 کیم بونظامی ویرمدی عالم سراینه
 الا که بمن دولت شاه جهان ستان،
 بالانشین مسند شاهان تاجدار،
 والانشان معرکه عرصه کیان^۵،
 سلطان شرق و غرب، شهنشاه بروبحر،
 دارای دهره، شاه سلیمان کامران!
 اول شهسوار مملکت عدل و داد، اوکیم
 آتی اوگنجه اولسه، روا، خسروان روان.

۱. مشتری. ۲. زحل، که اساطیرده زمان معبود موهوی زعم
 اولنوردی. ۳. کونش. ۴. خاتم. ۵. اسکی ملوک ایراندن کیساتیان
 طبقه سته منسوب اولانلره دیریلن عنوان اولوب، حکمدار معنایسته ده کایر.

سرکشک ایتدی امرینه، بگززر، پلنک چرخ،
 زنجیر ایله کتوردی آتی^۱ کهکشان^۲ کشان.
 صاحب وجود مملکت عدل و داد، اوکیم
 مبذول خوان لطفه محصول بحر و کان!
 مشتاق ایدی خلقته عطار نو بهار،
 محتاج دست همته خواجه خزان.
 دورکده کسه جور ستمکردن اینکلمز؛
 بی شرع ایدر، ایدرسه اکر، چنک ونی فغان^۳.
 عدلک قتده جور و ستم داد کیقباد،
 خشمک یاننده لطف و کرم قهر قهرمان.
 لرزنده کورسه خوفک ایله، تب^۴ طوتار، صانور؛
 باغلار شهاب گردن گردونه ریمان^۵.
 دریا مثال عسکرک اینچره علملرک
 قنچ و ظفر سفینه سنه آجیدی بادبان.
 منقارینه، دیلرسه، آلور چرخنی دانه وار،
 عنقای قاف قدرکه برطعمه بوجهان.
 چوکان اوروبدر آ که ازل دست همتک،
 اولدم بودمدرو، که دوز کوی آسمان^۶.

۱. ینه (نسخه). ۲. صمان اوغریسی، مجره. ۳. موسیقینک حرمتی
 ایما ایدیلور. ۴. صیغه قارشی باقلاق المصنوع ایما
 ایدیلور. ۵. آسمان پریشنه زمین دیشله ایدی، هم شاعرانه هم طوغری
 اولوردی.

باغ ثنا و گلشن مدحگده مرغ دل
 بونظم روح بخشی اوقور صوکی روان.
 جان اولسه ایدی اول دهن، ای شوخ دلستان،
 نیچون اولوردی جان کی یا دیده ددن نهان؟
 رخسارک اوزره طره لر اولمش کره کره،
 کویا حجازه باغلادیلر شامیان میان.
 کورسون نهال سرو صنوبر خرامگی،
 آبریق ۱ چنده بلمسون باغبان بان ۲.
 لعلک خیالی حقه خاطرده وار ایکن،
 یاقوت نابه ۳ اولمامشیدی مکان کان ۴.
 قیلدی سجد خدگه قرشوکل و سمن،
 ایتدی قیام قامتگه سرو بوستان.
 طوندی جهانی پرتو حسنک کونش کی،
 طولدی صدای عشقگله کاخ ۵ کن فکان.
 افلاک چیقدی ولوله عرصه زمین؛
 ایندی زمینه غلغله آسمانین.
 باقی صفت نه بلبل رنگین ادا کله،
 نه اوله طلهک کی فرخنده کلستان.

۱. غیری، آرتیق. ۲. برجس قواق. ۳. ناب فارسیده صاق و خالص
 دیکدر. ۴. معدن قیوسی و اواجی. ۵. کوشک.

حسنک کليلة باغ جهان کلشن ارم ۱
 هر سو هزار بلبل و صد کونه داستان.
 درکاه حقه یوز طوته لم، بر مرید ۲ اوله
 جاه و جلال سلطنت بخت جاودان.
 شمع بقاگی باد فادن نگاه ایده
 دامان عون و عصمت دارنده جهان.
 بزمگده بخت ساقی اقبال همنشین،
 جام سپهر ساغر پولاد زر نشان.

۴

درمدح حضرت سلطان سلیم خان ثانی
 (طاب ثراه)

بحمدالله! شرف بولدی ینه ملک سلیمانی،
 جلوس ایتدی سعادت تخته اسکندر ثانی.
 طوغوب کون کی زرین تاج ایله برج سعادتدن،
 یتشدی شرقدن غریبه ضیای عدل واحسانی.
 بشارتار زمینه، آسمانک کوزلری آیدین
 جهانی شویله تورانی قیلوبدر روی رخشانی.

۱. جنت معنانه کلوب، اصل ارم شامده ویا یمده مشهور بریاغچه
 ویا معهور بر بر ایدی. فرات وادیسینه اولوب تورانه (آرم) اسمیه
 مذکور اولان ملکشدن مأخوذ اوله جفنده شهه یوقدر. ۲. بوراده مصدر
 می اولوب، تزیاید دیکدر.

بری کوزدن نهان اولمق نه ممکندر زماننده؛
جهانی روشن ایتدی بر تو انوار یردانی.
متاع معرفت کلدی رواجن بولدوغی دملر؛
زرافشان ایلسون ترکسلر اوراق کلاستانی.
بر آزاویقو یوزین کورسون فلکده دیدۀ انجم،
که چشم بخت بیداری یتر دهرک نکهپانی.
خداوند جهان، سلطان عادل، شاه دریادل،
سرافراز سریر افروز تاج و تخت^۱ سلطانی.
پناه دین و دولت، پادشاه آسمان رفعت،
جناب شه سلیم ابن سلیمان خان عثانی.
شهنشاه هایون طالع فرخنده طلعتدر،
جهان سلطنتده اول سعادت تحتک کافی.
النده حضرت داودک آهندر، که موم اولدی،
ضیا بخش اولسه آفاقه، نوله، شمشیر برانی.
صوکی نار قهرندن اریر بر دمده رویین تن^۲؛
طوقسه شعله شمشیری، نرم ایملر زیمانی^۳.
ایتر سف آخی کبی سر اعدایه شمشیری؛
حدیث تیغ پولادی نیجه شرح ایدۀ کرماتی^۴؛

۱. سریر افروز مقولہ معنویسی متضمن بروصف ترکیبی اولوب، تکرار مقولہ مضای قیلندن تاج و تخت اسمارینه اضافی جائز اولمیه جفتدن، بوتعبیر سقطدر. مستندلارک تغییرینه اوغرامش اولسی ملحوظدر. ۲. مشهور اسفندیارین کشتاسبک لقبیدر. ۳. دستم زلاک جدی اولان سامله پدرا اولوب، یوده قهرمانلقه مشهوردر. ۴. یوکرماتیدن مقصد کیم اولدینی آکلاشیله بیدی.

ایدرلر رهناقلر عدم ملکینه اعدایه،
غزائک الارنده نزهت لمر شمع شبستانی^۱.
مثلث کوسترر دائم، تماشا ایلسهک الدۀ،
مکرکیم نیجه الماسدر جام درخشانی.
خداوند، سن اول چاپک سوار ملک و دولت سگ،
که رخس^۲ همک اول قدمده آلدی میدانی.
سمندر^۳ وش سمند^۴ ک باتر، اودا یجره آتر کندین،
صوکیب آقیدر، دکیه، شرار لعلی سندانی^۵.
فلکلر فرقه^۶ باصدی قدم دورگده فضل اهلی،
نیجه پامال ایدۀ دنیای فانی اهل عرفانی؟
کف جودک کرملر، کیم قیلوبدر اهل عرفانه،
اول احسانی کل ونسیرنه قیلمز ابر نیسانی.
سخا رسمنده جندین تجاوز ایلمز دریا،
کف جودک طشمر غمز^۷ کرم وقتندۀ عمانی.
ریشان ایتدی دورگده هرکز کسمه سی کسمه،
مکر مجلسده یاران صفا کلبرک خندانی.

۱. شبستان معبد دیکه اولمده، شمع شبستانی خرسبتانلارک و جوسیلرک کیمیه معبدده الارینه آلدقلری اوزون مومۀ دیرلر. ۲. آق و قیزل دینکلری حاوی آلاجه به دئوب، یوطوندۀ اولمق مناسبتیه، دستم زلاک آتته علم اولمش، وبعده هراپی آتۀ اطلاق اولتشدرد. ۳. سمندر کویا آتشدۀ یاشار بر حیوان موهومدر. اسلی یوقدر. ۴. اصل طوری آت دیکه اولوب، علی الاملاق آت معناسیله دستمیلدر. ۵. سندان اورهش دیکدر، که معهود دهرچی آلتیدر. ۶. فرق بوراده باش تباهی معناسیله مستعملدر. ۷. طاشیرماز دیکدر.

قفا دار اولدیلر شیر و پلنک آهویه سحراده،

ایدیلر شولقدر شمدی رعایت حق جیرانی ^۱.

فلک غریبالله زر بولدی، دیرلر، خاک راهکده،

میان هالهده سیر ایلیتلر ماه تابانی.

آگا هر گوشه دن بر طعنه طاشن قوندرلردی،

نگینکله ^۲ معارض کورسلر مهر سایانی.

صبا کیمی کذار ایتدم سحر کلزار مدحکنن؛

بو ایسانی ترنم قیلدی بر مرغ خوش الحانی ^۳.

سکندر سٹ، قرینک، فیلسوفان جهان اولسون!

حکیمان زمانه هیچه صایماز شخص نادانی.

نیاز ایت حقه، ای باقی، وجودین حفظ ایدوب باری،

خطالردن نکهدار ایلسون دارای دورانی.

خداوند، خدا اول ذات یاکه حرز جان ایتسون

دعای مستجاب طایفان ^۴ عرش رحمانی!

بلا کردانه صالسون عدوکی، نابید ایتسون

قنا دریاسنه غرق ایلین فرعون وهامانی!

همیشه فتح و فیروزی لوا آگه التوا ایتسون،

قبوکه التجا قیلسون جهانک خان، خاقانی!

۱. رعایت ایتله فعل مرکبی ترکیبده مفعول الیه محتاج الیهکن، بواسطه
مفعول به صورتشده استعمالی قالییه اوغوروشه بر قدا کارلقدرد. ۲. نگین
پوزوک و مهر و خاتم دیککدر. ۳. بوراده کی (ی) خمیر غائب اولوب، کلزاره
واجعدر. ۴. طواف ایدیلر.

۳

درمدح جناب سلطان مراد خان ناک

(طاب ثراه)

بحر زرین مهری چرخ گردان ایلدی؛

عود و عنبر قیمتن بوی کل ارزان ایلدی؛

بایل شوریده دل قیلدی نیاز عاشقان؛

غنچه غنچ ^۱ ناز نازنینان ایلدی.

چیققدی بر بردن صدا وصیت مرغان جن،

گوییا اطفال مکتب ختم قرآن ایلدی.

مهد کلزار اوزره کلدی دایه ابر بهار،

طفل غنچه آغزین آجیدی، میل پستان ^۲ ایلدی.

طاغلوب جند شتا، فتح اولدی ملک باغ وراغ ^۳؛

لشکر ابر بهاری تیر باران ایلدی.

عرقی قطع ایلدی جند شتاک نوبهار؛

برک سوسن خدمت شمشیر بران ایلدی.

نوبت سور و سرور اولدی، طونندی هر نهال؛

نخل بند نوبهار اشکال والوان ایلدی.

۱. نازی، شیوه کار. ۲. ممه. ۳. باغ کلهمی اشعار قدیمده داعیا
معنای فارسیسیله یعنی «باغچه» معناییله قوللایلیر. باغ دخی طالع الکی
دیگه اولوب، ایکیمس برلکده اشعارای چوق مزین باغچه دیککدر.

نوعروس کل کي پيراهن آل اوسته
 لاله در ژاله دن کوی گریبان^۱ ایلدی.
 هر یکا مکتوب اوچوردی ماه نوروزی ینه.
 برک نسرینی کبوترکی پیران ایلدی.
 ژاله قیلدی هرکاری ساحل بحر عدن؛
 لاله خاك کلاشی کان بدخشان^۲ ایلدی.
 لاله چاک پیرهن کوستردی، کل چینی قبا،
 بلبل شوریده های وهوی مستان ایلدی.
 یاقدیله ترکسلری، اطرافه صاجلدی شراره
 باد آتشبازلر کبی کلفشان^۳ ایلدی.
 لاله هاون یاقدی، سوسن آسمانیلر ینه
 شاه کل تخت زمرد اوزره سیران ایلدی.
 طوتدی اطرافن بنفشه، ملک مصره دؤندی باغ؛
 صاندیلر سیر ایلنلر : نیل طغیان ایلدی.
 دور کل، صامناک، جهانی بویله تزیین ایلدی؛
 یمن اقبال خداوند جهانبان ایلدی.
 شاه عادل خان مراد، اول کیم نسیم عدلله
 لطفی باغ عالمی رشک کاستان ایلدی.

۱. یاقه طوی دیمک اولان بو ترکیب فارسیده یانه ک دوکسی معناییله
- مستعمل ایلده، ترکیبده استعمالی تیموز اولنومیه جق قیدر غریبدر.
۲. آسیای وسطیده ذی قیامت اجماریتک کسرت و تقاضایله مشهور بو پرد.
۳. یووسف ترکیبیتک مصدر کبی استعمالی غریبدر.

عالمی کل کبی خندان اتدی دور دولتی،
 عهد عدلی اعتدال ماه نیسان ایلدی.
 زور دست دولتی، کرزگران صولتی
 دشمن اوزره حمله سام و نریمان ایلدی.
 سلسلیله کندویه کلدی شجاعت لاجرم،
 دشمن دینه هجوم شیرگران^۱ ایلدی.
 طاعتده باغلیوب مانند کیخسرو کر،
 حاکم ایران قبول پند پیران^۲ ایلدی.
 عقد مملوکی کبی خاك جنابی خدمتن
 سید صاحب ولایت خان کیلان ایلدی.
 طورمدی، چکدی صفاهان^۳ سمته بادصبا،
 خاك بیان سرمه اشرف واعیان ایلدی.
 باقیله اضعافن احسان ایلدی الطاف شاه
 اول کرم کیم شه سلیم و خان سلیمان ایلدی.
 آنلر اتدی خاکدن افلاک کرچه سرفراز،
 منزلن شاه جهان ایوان کیوان ایلدی.
 خدمت خاك جنابتدن کلن قدر و شرف
 سرفراز اهل دل ممتاز اقران ایلدی.

۱. قیزغین وحدتی. ۲. اختیادلر معناسی محافظه ایلر برابر، افراسیایک
- وزیری اولان (پیران) ۳. اللمیعدر. ۴. سیاهاندن معرب وامقهاندن محققدر.

خسروا، سن سروری اول شاه شاهان ایلین
بن قولک ارباب طبعه میر میران ایلدی.
شب چراغ ظلمت ظلم ایلدی شمشیر کی؛
چرخ کردن تیغک الماسن درخشان ایلدی.
مطلع صبح ظفردن شاهد نصرت یوزین
کون کی آینه تیغک نمایان ایلدی.
جمله یک دلدن دعای دولتشده کائنات
خلق اقبال جناب پاک یزدان ایلدی.
سجده کاه اتسون جهانہ خاک درگاهک او کیم
آستانک قبله اقبال شاهان ایلدی!

ع

درمدح جناب سلطان محمد خان ناک
(طاب تراه)

منت جناب حقہ دمام هزار بار!
فصل شتاده باغ جهان بولدی نو بهار.
کون کی تاج و دولت شاهی طلوع ایدوب،
کون و مکانه ویردی ضیا آفتاب وار.
خورشید کبی پرتو جود و سخایله
روی زمینه صاچدی زر کامل العیار.

قیلیدی زمینی برف کبی نقد سیمه غرق
انعام عام شاه جوانمرد و بختیار.
دریای کفی موج عطا اوردی شویله، کیم
یکبار سیم نابله زین اولدی هرکنار.
برک کل سفیدی بولوب باغبان چرخ،
مانند برف یوللرینه ایلدی نثار.
الله که دوکدی، صاچدی فلک خلقه وارنی،
شکرانه جمال جهانبان نام دار.
اول آستانی قبله اقبال بخت اولان
سلطان محمد اعظم شاهان تاجدار.
فرقده تاج دولت و اقبال سرفراز،
تختده تخت عزت و بخت ایلر افتخار.
دارا روا که غاشیه سن آله دوشنه،
لایق بودر، که اوله سکندر رکابدار.
علی قنده بحر نیچون دینله محیط؟
حلی باندنه کوه ندن نسبت وقار؟
نصرت یوزنده اولدی نماینده جهان
آینه ویش التده او شمشیر ابدار.
خالی دکلدی زلزله دن عرصه زمین،
اول قدمده ویردی جهان ملکنه قرار.
صف غزاده رایت اقبال پای مرد،
روز وغاده قبضه شمشیری دستیار.

ایله هجومی دشمن دینه علی صفت،
 شمشیر خون فشانی قیلور کار ذوالفقار.
 شیر زیانه ^۱ بچه سالرگاه خشم و کین،
 بیربانه ^۲ قرشو وارر وقت کارزار.
 عهد وزمانی امن و امان جهانیان،
 شاه خجسته طالع و فرخنده روزگار.
 دوران بسیط خاکه نیچون صادی فرش سیم؟
 دورنده تاکه ایرمیه بر خاطره غبار.
 باقی دعاچی بیر قولک کلدی، خسروا،
 ایله جناب حضرتکه عرض افتقار.
 موروددر چنابکه ملوک طایفه،
 لایق دکل که جور زمان ایده خوار و زار.
 دستنده خامه ^۳ فضل و بلاغت نهالدر ^۴،
 مدح و نثای شاه جهان آکه برك و یار ^۵.
 امید اوکیم دعا که اوله موجب قبول
 سوز درون، درد دل و چشم اشکبار ^۶.
 هر قنده کیدر ایشه که، اوله رهبر و رفیق
 توفیق رب عزت و تأیید کردگار.

۱. ژبان حشمتک و تشدخو دیک اولوب، اکثریا آرسلا نه وصف اولور.
 ۲. بیر قیلاندر کوجکله بریریمچی حیوان اولوب، پرو بیانلرده بولندیمچیون
 اکثریا (بیربیران) دنیلیر. ۳. قلم. ۴. دال. ۵. میوه، غمره.
 ۶. سوزنایشی یاغدیبران.

ایام عمر و دولت و اجلال مستدام،
 بنیاد بخت و دولت و اقبال استوار.

۵

چنگنک سلطان سلیمان خان حضرتلر تک ایران سفرندن
 عودت هاپونلری حقه ده

ایتدی شهرى شرف مقدم سلطان جهان
 رشک باغ ارم و غیرت کنزار جنان.
 شادمان اولدی بو کون دور کهن سالینه،
 وصلت یوسفله نیته که پیر کنعان ^۱.
 روشن اولدی، آچلوب دیدی یعقوب اهل؛
 دمیدر منزل عشرت اوله بیت الاحزان.
 اول زمان ایزدی، که بیک شوقله طاموس نشاط
 ایده سخن حرم باغ جهانده جولان.
 مهجه ^۲ رایت منصور جهان افروزی
 مطلع صبح طفردن بینه اولدی تابان.
 لکوماوز کیم بولنه کعبه مقصوده وصول،
 یکدی چون دولته برلو برینه ارکان.
 دولت اقبال قلوب، ایلدی طالع یاری،
 حاصلی اوستمزه دوندی سپهر کردان.

۱. حضرت یعقوبدر کنعان فنیکه دینان مملکتدر، که ساحل شامده
 بیروت و صور و صیدا جهنلریدر. ۲. آیتیق دیک اولوب، شتاق و سائر
 اوچنده کی هلال رهنه دیشور.

نیجه دم دردله دمبسته ایکن غنچه صفت،
 بفریمز دلمشیدی محنت خار هجران.
 حمد لله! وصال شه فرخنده خصال
 قلبمز آجدی ینه نیتکه ورد خندان.
 کهر کان کرم، تقد حیات عالم؛
 روحدر جسمی جهان ملکته، حکمی روان.
 حافظ دین قوی، حامی شرع نبوی،
 طایع امر خدایه، تابع نص قرآن.
 خسرو جم عظمت، داور خاقان سطوت،
 بلکه الک کم قوی جم، عبد حقیری خاقان.
 داور دور زمان، شاه سلیمان جهان،
 یوز سورور پای سمندینه ملوک دوران.
 شاه جمشید حتم، خسرو خورشید علم،
 سر و سردار سرافراز سلاطین جهان.
 خاک راهی کهر تاج سلاطین جهان،
 آیفای طوبراغیدر مرمه عین اعیان.
 تاجداران جهان سایه نشین علمی،
 سرفرازان ممالک یوله سربازان.
 کهر تاجی ضیائیه ممالک روشن،
 خنجر عدلی جلاسیله جهان پرلمان.

حرم قدرونه برکبند زرکار^۱ فلک،
 آسکا برطاق مرصع کمر کاهکشان.
 آتش شعله^۲ شمشیر جهان تابندن
 کفر و الحاد کتبخانه سی اولدی سوزان.
 فلک سلطنتک سبعة سیاره سیدر،
 کامکارا، ایلدی سر علی نور افشان.
 ایلدی لشکر منصورک آل یوراقورله
 وادی نصرت دشت ظفری لالهستان^۳.
 فازیلر پای سمندک ینه خاندیلر،
 خون اعدایی او دم کایلدیلر سیل روان.
 طوب ایدوب کله لرین عرصه ده تیغک دائم؛
 دشمن دینی بواصلوبه قیلور سرکردان.
 لطف حق ایله بوگون اولدی، ایاکان کرم،
 بر نیجه فضل سنک شان شریفکده عیان.
 عدل و داد عمر و صدق و صفای صدیق،
 علم و عرفان علی، حلم و حیای عثمان.
 سکا کسرای عدالتده معادل طوتسم،
 فضله در سنده اولان دولت دین و ایمان.
 روضه دین و حجتار شریعت اوله لی،
 مظهر لطفکله ملکوت روم آبادان.

۱. آنتونله ایشلفش. ۲. لاله باغچه صی مناصیله قولالایش ایسه دهه.
 ۳. بولفت ممبروع اولیوب، لاله زار دیشلیر.

محو اولویدر سرشمشیر جهانگیرک ابله
لوح علمده اولان نقش ضلال و طغیان،
خلق راحتده سحاب کرمک فیضندن،
بلی اویقو کتورور طبعه هوای باران.
بارک الله! زهی پادشه عادل! کیم

شرقدن غریبه دکیں بولدی جهان امن وامان.
لوحش الله! زهی سلطنت قاهره! کیم
قافدن قافه دکیں جمله مطیع فرمان.
عرصه مدح و ثنا گدگ بوله من بابان
بیگ اندیشه، اگر بیگ بیل اولورسه بویان.

اولدی مدح سخن آراک ابله شعر باقی
رفت یابده همسایه نظم سلمان^۱.
ایردی سلمانه سوزی، شعر کلن بولدی.
لطفگه قالدی، ابا خسرو صاحب دیوان.
بحر نظم ایچره بو کون در کرانمایه ایکن،
خاک ذلتده قلوبدر، نه کم کوهر کان.

خاکدن قالدیر، ایا داور دین پرور، کیم
نسخه در، جمله سرابای حدیث و قرآن.
هر سحر تا که نجوم اوزره نیام شبدن
جبقاره تیغ جهانگیرنی مهر رخشان.

۱. اعظم شعراء ایراندن سلمان ساوجی مقصوددر.

قایجک اوستن اوله، نیته که تیغ خورشید؛
سایه سلطنتگده اوله آسوده جهان!

۶

چنگکان سلطان سلیمان خان حضرتلربنک برشعری حقنده

جهان معدلت، کان مروت،
بنام ملک وملت، نصرة الدین،
شه عادل، سلیمان خان غازی،
معز الدوله، سلطان السلاطین.
نه خوش قیلدی، کوراک، آثار لطفی
جهانده صورت معنای تربین!
ویروب فضل وکالی خسروانه
معنای ملکینه ترتیب و آیین.

ینه نظم ایلمش برعقد کوهر؛
ایدریک کره حسان^۱، کورسه، تحسین.
مثال خرده پیروزه خطی،
مجال لوجه سی بر لوح سیمین.

یا خود زیب تر و تازه بنفشه
دراغوش ایلمش کلبک نسرین.

بیاضی غره صبح سعادت،
سوادى سرمه چشم جهان بین.

۱. مانع جناب نبوی حسان بن ثابت (رضه) در.

سواد خط ایچنده نقطه لر در
شب تاریک ایچنده شکل پروین.
اگرچه نقطه در صورتده آنلر
ولی معنی یوزنده خال مشکین.
ادامی ساسبیل باغ رضوان
حروقی روضه دن گلش ریاحین.
نه دربادر بوشمرک بحری، یارب!
کیم آندن کائنات اولمش کهرچین؟
نیچه ناز کدر اول شعر شکر بار،
لب دلبر کجی شیرین ورنکین.
بس آینه طبعندن ابتد
ینه طوطی صفت باقی به تلقین.
شکار اچملک ندر معنی هاسن^۱،
بولنسه طبع شاهمی کجی شاهین؟
کالن آکلایوب، بربر اوکنده
قومش یوزره شاهان پیشین.
جهانده کیدوکنجه شاه انجم
زمرده تختی اوزره تاج زرین،
خدا ویرسون سریر سلطنتده
سعادت تاجی برله عز و تمکین!

۱. هما موهوم بر قوشدره که گویا کولکمه سی کیله اوزرینه دوشرسه
ارآدم مسعود و یشتیار اولور. مسعود و سعادت مند و یملک اولان «همایون»
تعبیری دهی یونندن مشتقدور.

بالاردن امین اولسون جهاننده،
الهی، عزتک حقیچون، آمین!

۷

درمدح صدر اعظم علی پاشا
روح بخش اولدی مسیحا صفت انقاس بهار؛
آجدیلر دیده لرین خواب عدمدن ازهار؛
نازه جان بولدی جهان، ایردی نباتاته حیات،
اللرنده حرکات ایلرله سرو و چنار.
دوشده دی ینه چن نطع زمرد فامن،
سیم خام اولمشیکن فرش حریم گلزار.
ینه فراش صبا سخن رباط چنه
کلدی، بر قافله قوندردی، یوکی جمله بهار.
لشکر ابرجن ملکنه آقین صادی؛
طورمه بنماده ینه نیته که باغی تاتار.
فرقه بر نیجه بر طاقور آلتون تللو؛
خیل ازهاره مکر زنبق اولوبدر سردار.
دیکدی لشکر که^۱ ازهاره صنوبر توغن،
خیمه لر قوردی ینه سخن چنده اشجار.
دوشده دی مهر فلک یوللری دیباز ایله
ابتدی تشریف چن ملکنی سلطان بهار.

۱. لشکرگاه، اردوگاه، معسکر.

صیحدم ولوله نوبت شاهیمی دکل
صوت مرغان خوش الحان و صدای کهسار؟
چن اطفالک او یقولرین اوچوردی ینه
صیحدم غنقله فاخته ا کلبانک هزار ،
دانه اری ینه غنچه لره شبنمدن
باشه آقچه دیزر ینه که اطفال صغار.
موسم رزم دکلدز، دم رزم ایردی دیو،
سوسنک خنجرینی طوندی سرابا زنگار ۲.
سمنک شیشه سیمین آجوب باد سحر،
چوزدی کاشنده کلک توکه ۳ لری ناختن خار.
پیرهن برک، سمن بوی، کریبان شبنم؟
کستان اولدی بوکون برصنم لاله عذار.
زیب وفر ویرمک ایچون روی عروس چنه،
ارغوان اوزره دوکلش قطرات امطار.
شیشه چرخده کور بونجه مرصع نحلی ،
نیجه آراسته قلمش ینه صنع جبار!
برک ازهاری هوا شوبله جیقاردی فلکه،
برکواکب کورینور کنبد چرخ کووار.
دم عیسی دیریلور بوی بخور مریم ۴
آجدی زنبق کف بیضایی ید موسی وار.

۱. قازغه. ۲. بلبل. ۳. پاس. ۴. دوکه که اسکی املا سیدر.

۵. معرونی پرچمکدر.

جام زرنی طولو باده کالنک ایتمش
کل رعنا، سحری ایتکی چون دفع خار.
زنبقک غنچه سیدر باغه کومش بازوبند،
زغفران ایله یازلمش آ که خط طومار.
دهن غنچه تر درلو لطائف سویلر
کلوب، آچلسه، عجب می، کل رنگین رخسار؟
کوهر فرصتی آلدومه، صقین، دور فلک
سیم وزرله کوزکتی بویامسون ترکس وار.
جام می قطره لری سبحة مرجان اولسون،
کلکیز، زرق وریادن ایدم استغفار.
لاله صحرا بی بوکون کان بدخشان ایتدی،
زاله کلزاره نثار ایلدی در شهوار.
دامن در وجواهرله پر ایتدی کل تر،
که اید خدمت خاک در پاشایه نثار.
صاحب تبغ و قلم، مالک جام خاتم،
آصف جم عظمت، داور جمشید وقار.
آسمان پایه، هاسایه علی پاشا، کیم
ایره مز طاق جلالینه کمند افکار.
شاخ کل نشو و نما بولسه نم لطفندن،
اوله ماز غنچه تر بلبل شیرین گفتار.

طبع وقارین اگر آتش رخشان کورده،
 قزاره اخگر سوزان نتهکیم دانه نار^۱.
 آب وکل^۲ مسک وکلاب اوله جن محننده،
 بوی خلیله کذر ایتسه نسیم اشجار.
 کونشی^۳ کف زر افشانه بگزر، دیرایدم،
 آله ماهه عطا ایلدوکن آخر کار^۴.
 شوله در کف کهر پاشی، مین اتمک اولور،
 که عطاسندن ایرر بحره غنا، کانه یسار.
 منظر قصر سعادتده آنک رأی کبی
 روی کوسرمدی برشاهد خرم دیدار.
 منظر مملکتک کنکره رفعته
 ایره من صرصر طوفان فنا برله غبار.
 باغ جودنده نهال کرمندن دریلور^۵.
 لطف بی منتکک میوه لرندن هر بار.
 اشکی طاشی ایمش یوز سورمه جک، حیف دیو،
 طاشندن طاشه اورور باشی شمعی انهار^۶.

۱. فارسی اولوب، رمان معناسنده. ۲. کاف فارسیک کسرله چاهور
 دیکسدر. ۳. مقول به اوله رق استعمالی آتیق «کونشی بکزی بیریم»
 تقدیرنده اولسنه حمل اولته یلیز. ۴. شمسه قره وردیکی ضیایی کری
 آله می مقار فن وحقیقتدر. ۵. طویلانیز، اقتضای اولنور. ۶. انهارک
 طاشندن طاشه باش اورمسی بویله برملاحظه به عطف املک طبیعته وفکر
 شاعریته مقایر پک صوئوق برایشیه ونکته در.

سرور، جانمی وار، دولتک ایامنده،
 سنبلک طرسنه ال اوزاده شاخ چنار^۱؟
 ایلمز کسه بوکون کسه التدن ناله،
 بزم عشرتده مکر مطرب التدن اوتار^۲.
 شرعه اویماز، نیده لم، ناله وزار ایلر ایسه،
 کرچه قاتوته اویار زمزمه موسیقار.
 کشت ایدرکن جن مدح و ثنا کی خاطر،
 لایح اولدی دله ناکاه بو شعر هموار:
 رشک دندانک ایلخ خنجره دوشدی ژاله،
 برک سوسنده کورن ایتدی، صانور آتی، قرار.
 کل کبی کلشنه قلعه ک، نوله، عرض دیدار،
 خیلی دوکلدی، صاجلدی یولکه فصل بهار؟
 بکجه من خنجر یکسوی گره گیر^۳ کدن،
 کرچه کیم ضغفله بر قیلجه قالویدر دل زار.
 دل مجروحه صفابخش لب لعلکدر؛
 کلشکرله بولور قوتی طبع بیمار.
 دکه بر کوهری کریکه صاندر من هیچ،
 کورملی لعل روان بخشکی چشم خونبار.
 قومه باقی قولگی جرعه صفت آیتده،
 دستگیر اول آگه، ای داور عالی مقدار.

۱. بو دخی غیر طبیعی در. ۲. کذلک بو یوئندن سکره کی دخی
 تقلیدندن اجتناب اولنه جق نکته لر در. ۳. «دکوملی یعنی قیوبرجی»

باغ مدحکده اولور جمله به غالب تنها،
 بحث ایچون کسه اگر بایل خوش نغمه هزار.
 بختدر غیریلر اشعاری، ولی بخته پیاز ۱؛
 خام عنبردر، اگر خام ایسه ده، بو اشعار.
 خام وار ایسه اگر بجزره نظمده،
 دامن لطفک آتی ستر ایده، ای فخر کبار.
 بحر اشعاره یتر اوردی سطور امواجن،
 دمیدر کیده ۲ دعا درلرینی زیر کنار.
 لاله لاله بزنه نیته که دشت و صحرا،
 نته کیم کلار ایله زین اوله دست و دستار.
 نته کیم لاله لاله شبنم اوله افتاده،
 کلاره عاشق شیدا کچنه بلبل زار.
 حرم کل کبی خندان اوله روی بختک
 ساغر عیشک اوله لاله کبی جوهر دار.

۸

درمدح شیخ الاسلام علامه ابوالسعود افندی
 آغردی بر فله بریر چنده جسم نهال،
 نته که پنبه داغ ایله سینه ابدان.
 زمینه باد هوادن چوق آچه ۳ دوشدی ینه،
 پر ایتمدی دامن صحرایی، طوادی جیب جبال.

۱. ترکیبدهکی معنای معهوده کایوب، صرغان معنایله مستعمل لفظ
 فارسیدر. ۲. که ایده. ۳. قاردن کتابه در.

مکرکه حقه چرخک زمانه خراطی
 دوکر تراشسنی کوه و دشته برف مثال.
 زمینه دامن ابریه صاچدی سیم فلک؛
 بو حالنی کور بختک، مائل اولدی تازه نهال.
 بو فصل ایچنده شو، کیم قلدی صبری سرمایه،
 اولور نهال چمن کبی غرق مال و مثال.
 جهانی بر فله یخ ۱ طوندی، قیش، قیامتدر؛
 عجب می یروزینه چیقسه هب دقایق مال؟
 پر اولدی شاخلری اوزره یخدن آینه لر،
 غریب صورته کیردی بو فصل ایچنده غزال.
 مکرکه عالم علویده نوبهار اولدی،
 دوکر شکوفه بادامی صحن باغه شمال ۲.
 سواحل چنه چققدی کنج باد آورد؛
 یونلدی خسرو نوروزه دولت و اقبال.
 دوشندی برف سرای صحن صحرا،
 آغردی روی زمین، صانکه بخته رمال.
 نشان پای وحوش و طیور صحرا،
 چیزلدی ریک سفید اوزره کویا اشکال.

۱. بوز دیکدر. بر فله یخ، یرینه، وزنه خلل کلکسزین، قارله بوز دیه
 پیلیردی، وچوق کوزل اولوردی. ۲. پیراز

بیاض دوشدی هله شکل طالع ایام،
 مثال چهره بخت ادیب فرخ فال
 سرافاضل آفاق مفتی عالم،
 سپهر فضل و کمال، آفتاب جاه و جلال.
 امام صفدر فاضل، امیر خیل کرام،
 امین دین و دول، خواجہ خجسته خصال،
 ابوخیفہ ثانی، ابوالسعود اول کیم
 فضائل ایچره افاضل اولوبدر اکا عیال.
 او کیم یازنش ازل طاق بارکاهنده :
 ملاذ وملجأ ارباب فضل و اهل کمال.
 شو دگلو شان شریفنده وار آنک عظمت،
 که کندوسن یتورر مجلسنده، کسه جلال.
 ضروب تیغ حوادثدن اوز که بوندیلر
 شولر^۱، که کندولرین آکا طوتدیلر امثال.
 نجوم ایچنده ثریا ترازو ایله یورر،
 که صادر اولیه ایام دولتنده و بال.
 کینه بنده دیرینه کیم، خداوندا،
 بوینده جانبی لطفک ایتسون اہمال.
 معارف اہلنه قابوگدن ایریشور معروف،
 فضائل اہلنه طابو^۲ گدن ایریشور افضال.

۱. مجرد ضرورت وزن ایچون شونلر برینه قوللانیلشدر. ۲. اطاعت،
 انقیاد، طاعت، طاعتی بوندندر.

کریم اوز^۱ گله مکرم جهانده لطف و کرم،
 شریف آدکله مشرف قبله^۲ اقبال.
 عروس دهره ثناگی بنم قلاده قیلان
 کهر ادای کرانمایه، رشته انجبه خیال.
 سلاست کلام، صفای اشعارم
 آقر صو کبی، قیلوبدر قلوبی هب میال.
 ترانه ایلسه بلبل چنده کفتارم،
 کلور، اوگنده زمین بوس ایدردی آب زلال.
 ولیکن آینه طبع صفوت آینهک
 بوروزکار^۳ ده وار صورتنده کرد ملال.
 فضای فقر وفلا کتده صولجان قضا
 کتوردی کوی صفت دونه دونه باشمه حال.
 همیشه ترکس اقبال بخت خواب آلود،
 همیشه طره طالع مشوش الاحوال.
 هزار بار بلا بونه سنده قال اولدم،
 هنوز آتش محنتده یوق خلاصه مجال.
 نکیکن بخت و سواد سعادت الدہ دکل،
 آفاقده قودی زمانه ننه که زر خلخال.
 دعای دولته قیل عزیمت، ای باقی،
 مرام نه ایدوکی معلوم، وظاهر اولدی مال.

۱. نفس، ذات. ۲. ادبیات قدیمده دائمای معنای فارسیه یله یعنی
 زمان و دور معنایله قوللانیلیر.

همیشه تا قبله کف درم فشان صبا
 ستاده دامن کهسار ودشتی مالا مال.
 آبادی کرمک بر و بخره شامل اوله،
 نه که ایلله هرجانبه شمول شمال.
 جهان مسخر وفرمان اوله مراد آنک،
 میسر ایلله دائم میسر الا مال.

۹

در مدح محمد چلبی بن ابی السعود

باغه رشک ایتسه، نه وار، روضه فردوس برین؟
 شوقدر زینت وفر ویردی مه فروردین!
 ایریشور باد سحرردن نعمات جنات،
 موسم اردبهشت^۲ ایردی، بهشت اولدی زمین.
 باغده اوراق بهارک قطرات شبنم
 دامن ایلدی پرسم وزر ودر تبین.
 دمیدر لاله یاقه بزم بهاره مشعل،
 غنچه زنبق اوله ترکس شمع بالین.
 کورینور باغ وچنده بیه شاخ ترکس،
 آسماندن نه کیم هیئت عقد پروین^۳.

۱. ایران قدیم تقویمده ایذاک آیک یعنی نوروز گورتندن باشادان ماردک اسمیدر. ۲. تقویم فارسیده ایکنه یعنی آیک یعنی نیسانک آیدیر. ۳. اولکتر.

ترکس باغه نظر قیل، نه دیمکدر بوکیم
 جام زرینله عیش ایلله برخاک نشین؟
 ساحل بحر عدندر^۱ مکر اطراف چین،
 منهر^۲ آب مکر اولدی، دلا، کوه، چین.
 غنچه وش خار بلاده نیجه بر حاصل اوله
 کره^۳ خاطر تشویش دل چین بر چین.
 باغه عزم ایله بوکون، طورمه، که محن کلشن
 جانفزادر، نه کیم، مجلس مخدوم^۴ کزین.
 حاصل عمر کرانمایه شیخ الاسلام،
 برتو لطف خدا، نور هدی، رونق دین.
 منبع مکرمت ولطف محمد چای،
 واهب فضل وعطا، صاحب عز و تمکین.

۱۰

در مدح قصر فریدون بك

تعالی الله! زهی طاق بلند آسمان آسا!
 هزار احسنیت، ای برج فلک قدر و سما سیا!

۱. ساحل مذکورک انجی کز تپله اولان شهرته مینیدر. ۲. دره. ۳. کاف فارسی وراک کسر تپله دکوم وعقد دیمکدر. ۴. مدوحی قصد ایدیر. ذاتا بو صفت اساسا مشایخ اسلام وکیار علما اولادیه اطلاق اولنوردی؛ وهلسانک بوکون زادگان دینان صفتنه بخادم دیرلری. ۵. صاحب منشآت اولان مشهور ناشایی فریدون بکدر، که پاک ترین ومشهور پرکشکه مالک ایدی.

عجب بیت مصنعدر، بولنر دکه دیوانده،
 فرح بخش و صفا کستر، بساط انکیز و روح افزا.
 ایکی مصرع ایکی یاننده خوش موزون و دلکشدر،
 در دولت سرای دلکشا بر مطلع غرا.
 حرم خاصه یول ویرمز، آجلمز شخص نادانه،
 نکار پاک دامندر منقش پرده سی کویا.
 مرصع جاملره خوش عجب شاهانه مجلسدر؛
 دوشنده کورمدی جم بویله عشرت خانه زیبا.
 کوروب اول جام کل رنگی، سحرردن ایدر آهنکی،
 صانور، کلرله زین اولمش قفسدر، بلبل شیدا.
 نهدر اول کوشه بامنده کی آویزه لر؟ دیرسه ک،
 اوزیا طره بی بر شانه در دن ایتدیلر پیدا.
 دمدام سیم وزر بحر قیلور اول طریه همسر،
 دخان عود و عنبردن کند زلف مشک آسا.
 لباس حسنله بریار شوخ اندامه دونمشدر،
 در و دیواری زین اولمش، سراسر اطلس و دیا.
 لطافتده رخامی^۱، سیم خامی ایتدی بی رغبت،
 بجلا مرمری موجن کورنلر صاندیلر خارا^۱.
 ارم باغی، آگا نسبت، دکل برطاشنه قیمت،
 اگرچه قیمتی طاشیله در بنیادی سرتاپا.

۱. مرمریده رخام و فارسیده خارا مرمر دیکدر.

زلالندن عبارتدر، نسیمندن کنایتدر
 صفای چشمه کوثر، هوای جنة المأوی^۱.
 نیجه مطبوع و موزون اولمز اول قصر معلا، کیم
 آگا معمار اوله تدبیر صاحب رأی ملک آرا؟
 جهان همتک بحر فراوانی فریدون بك،
 که اوستنده حجاب اولمش آنک اول قبه علیا.
 سطور نامه سندن ملک و ملت سبزده سی حرم،
 ستون خامه سندن دین و دولت خیمه سی برام.
 صدف کوشن مزین قلمغیچون در لفظندن،
 کلامن استعاج ایلر پس دیواردن دریا.
 دخول مجلس خاصینه رخصت نمکن اولمزسه،
 بخاردن کلور، دیکلر حدیثن طالب معنا.
 کف جودک وجود اقلیمه بر طرح نو صالده،
 عمارت بولدی لطفکله سرای کهنه دنیا.
 نکهدارک خداوند زمین و آسمان اولسون!
 جهان طوردهجه آباد اولسون اول طاق فلک فرسا^۱

۱۱

درمدح قاضی زاده

پردۀ شام اولیجق مهره نقاب رخسار،
 ظاهر اولدی کوزمه هیئت ابروی نکار.

۱. ایکی مصرع آراسنده لف و نشر مرتب وارد.

آفتاب اوزره مکر خامه دست قدرت
 چکدی برمد نیته کیم حاجب روی دلدار.
 قرک آلتنه با صفحه افلاک اوزره
 را یازو بدر قلم صنع جلیل جبار.
 برکوش یوزلو فراقده فلک حسرتیه
 وارسه خنجره دوشدی نیته کیم عاشق زار.
 موسم عیش و طربدر، شب عید ایردی دیو،
 مطرب چرخ فلک آلدی اله موسیقار^۱.
 کویا حاضر اولوب ایرته صلاة عیده،
 دال تاجن باشنه کیدی سپهر غدار.
 کهر با سبجه سن آلدی اله چرخ سالوس،
 خلقه جور ایلمه دن یعنی ایدر استغفار.
 دهر بر شاخ سید اوردی فلک بجزیننه،
 مه نو، صانه، شفقده کورینور زرد و تزار.
 ماهی صید ایتک ایچون، دهره صالوب قلابن^۲،
 مه نو طوتدی مکر ساحل دریاده قرار.
 قاره^۳ یاقلشدی، شب ایردی دیو، کشتی^۴ هلال
 بادبان آجش، ایدر سرعت ایله عزم کنار.
 چیز مکه دائره شمسی و ماهی فلکه
 آلدی استاد زمان دسته زرین پرکار.

۱. نفسه چالینیر بر موسیق آلتیدر. ۲. قلاب قافله شمی ولامک
 تقدیدله قافیه وچنکله معناسیله مستعمل ایسه ده، امهات لغات عربیه ده
 یوقدر. ۳. بر معناسیله قره اولوب، القی ضرورت وذن ایچوندور.

ماه نو دام قوروب، دوکدی کوا کب ارزن،
 اومارز کوله^۱ یینه عیش و صفا مرغ شکار.
 قودی بر باره ییخی طاس زراندوده فلک،
 صوواره تارمضان تشنه لرین سقا وار.
 اتریدر، کورینور، اوردی محک شامه،
 صانه جق صیرفی^۲ دهره فلک بر دینار.
 بامدن دوشدی، دلا، طشت مه نو بوکیجه،
 کفت وکویله پر اولسه، نوله شهر و بازار.
 اوردی چوکان زری کوی زمرد کونه،
 مه عید اولدی یینه توسن کردونه سوار.
 قمری یاقه لو بر خوب سراسر کیدی،
 اوله تازیم خداونده فلک خدمتکار.
 وارث علم نبی حضرت قاضی زاده،
 افضل اهل زمان، اشرف اشراف کبار.
 فصحا وبلغا بزمنه میر مجلس،
 علما وفضلا زمره سنه شاه سوار.
 بوعلی حکمت و خاتم کف و نعمان مذهب،
 مصطفی خالق و مسیحا دم و یوسف دیدار.
 ماه نو میل زر آلمش اله کمال صفت،
 ایشیک کده چکه تادیده کردونه غبار.

۱. که اوله.

انته کیرمک ایچون فضله خوان کرمی،
 مه نو دستن آچار نیته که شخص جرار.
 سینۀ آینه سیاسنه بکزردی، اگر
 صفحه ماه شب افروزده اولماسه غبار.
 نه عجیب؟ فضلی نادان اگر انکار ایتسه،
 ابتد می احمد مختاره ابوجهل اقرار؟
 کونشک ذره قدر تابه نقصان کلز،
 ایلسه نورجهان تابخی خفاش ' انکار.
 نه شرف جاهله؟ کر اولسه زمان سابق،
 کل تر صکره کلور کلشنه، اول حس وخار.
 صدرعالی به بکوره، نوله، نادانی فلک،
 دائما ناقصی اعلايه چیقار معیار.
 روضه علم طراوتده نم خامه ک ایله
 تازه لر کلشن باغی نته کیم ابر بهار.
 نقطه لر، کیم دوکیور خامه مشکینه کندن،
 هریری شاهد معنایه اولور خال عذار.
 برکهردر سوز، آتکا طبع شریف کدر کان؛
 علم بر بحر درر، سن آکا در شهوار.
 قاضی محکمه عالم بالا برجس
 مشکلن مفتی رای کندن ایدر استفسار.

بو قدر نوری کونش قدن ایدردی حاصل؟
 اولسه رأی جیلک یوزینه آینه وار.
 بوفضائل، که سکا باری تعالی ویرمش،
 ایتمه مشدر دخی برناقل اخبار اخبار.
 کلام برینه در وکهر نظم ایتسه،
 ایده مز مرتبه فضلکی اشعار اشعار.
 رفعم قصری هله سطح سماه سایه،
 اگر اولورسه آکا بانی لطفک معمار.
 ایردی سوز غایته، باقی، نه دیمک لازمدر؟
 حال معلوم خود، ای خواجه عالی مقدار.
 نته کیم هر سرماه اوله بر آلتون قندیل،
 زیور دائره چنبر چرخ دوار.
 ماه نو کیی ترقیده دمام قدرک،
 چشم انجم کی بختک کوزی دایم بیدار.

۹۶

مرثیه درحق حضرت سلطان سلیمان خان قانونی
 (طاب ثراه)

کل حسرت کله بوللره طوتسون قولاغنی،
 ترکس کی قیامته دک چکسون انتظار.

[۱] فارسیده بومقامده « ذاتا » دیمک ایسه ده، ترکیه ده استعمالی

دنیالار ایسه عالمی چشم کهر فشان،
گلز وجوده سنجلین در شاهوار.
ای دل، بودمده سنسک اولان بگا همفیس،
کل، نای کبی ایگیلم باری زار زار.
آهنک آه وناله لری ایده لم بلند،
اصحاب دردی جوشه کتورسون بو هفت بند.
کون طوغدی، شاه عالم اونمازی خوابدن؟
قیلمازی جلوه خیمه کردون جنابدن؟
یوللرده قالدی کوزلرمز، گلدی خبر
خاک جناب سده دولت ما بدن.
رنک عذاری کندی، یاتور کندو خشک لب،
شول کل کبی که آرو دوشوبدر کلابدن.
کاهی حجاب ایره کیر، خسروا، فلک؟
یاد ایلدکجه لطفکی ترلر حجابدن.
طفل سرشکی یرلره کیرسون دعام اودر،
هرکیم غمکدن اغلامیه شیخ وشابدن!
یانسون، یاقلسون آتش هجرکله آفتاب،
دردگله قاره جوللره کیرسون حجابدن!
یاد ایلسون هنرلرکی، قانلر آغلاسون،
تیغک بوینجه قارهیه باتسون قرا بدن.

منت خدایه ایکی جهانده قیلوب سعید،
نام شریفک ایلدی هم غازی هم شهید.

تیغک ایچوردی دشمنه زخم زبانلری،
بحث ایتمز اولدی کسه، کسلیدی لسانلری؛
کوردی نهال سرو سر افراز تیزه کی،
سرکشک آدین آگمدی برداخچی یانلری.
هرقنده باصسه پای سمندک نثار ایچون،
جانلر یولکده جمله روان ایتمی جانلری.
دشت قناده مرغ هوا طورمیوب، قونار؛
تیغک خدا یولنده سییل ایتمی خانلری.
شمشیر کبی روی زمینه طرف طرف
صالدک دمور قوشاقلو جهان پهلوانلری.
آلدک هزار بئکده بی، مسجد ایلدک؛
ناقوس یرلرند اوقودک اذانلری.
آخر چالندی کوس رحیل، ایتدک ارتحال؛
اول قوناغاک اولدی جان بوستانلری.
منت خدایه ایکی جهانده قیلوب سعید،
نام شریفک ایلدی هم غازی هم شهید.
باقی، جمال پادشه دلپذیری کور،
مرآت صنع حضرت حی قدیری کور.
پیر عزیز مصر وجود ایتمی انتقال،
میر جوان چاپک یوسف نظیری کور.
کون طوغدی شمعی، غایبه ایردی سپیده دم،
رخسار خوب خسرو روشن ضمیری کور.

بهرام وقتی کوره یا توردی بو صیدگاه،
 وار ایشیکنه خدمت شاه آرد شیر کور.
 برباد قلدی تخت سلیمانی روزگار،
 سلطان سلیم خان سکندر سریری کور.
 واردی بلنک کوه و غا خواب راحته،
 کهسار کبریا ده طوران نره شیر کور.
 جولانه کتدی روضه به طاووس باغ قدس،
 فرهای اوج سعادت مشیری کور.
 اقبال و بخت خسرو آفاق مستدام،
 روح روان شاهه نجبات، والسلام!

قیلدجه شاه عالمه حق فضل ورحتی،
 ویرسون جهانده حضرت پاشایه^۱ دولتی.
 صاحب قران عرصه اقلیم سلطنت،
 اولدم که قیلدی ملک بقایه عزیمتی،
 اول جسم پاکی جانی کی ایلدی نهان،
 آسوده قیلدی حال سپاه ورعتی.
 خلق جهانده قرق سکز کون طوبورمیوب،
 برهفته قیلدی غیریلر^۲ آلتیق بو جانی
 تدبیری کور، که ایرمدی کسه خیاله؛
 آصف جهانده کسه، کوره ایدی وزارتی.

۱. صدر اعظم بولنلن مقوللی طویل محمد پاشا مراد اولنئور. ۲.
 برهفته ماقلا باندن مقصد خداوندگار غازی که قوسوده شهادتی یدیرم سلطان
 بایزید خانک و رودبنه ده اغفا ایدنلر اولسه کرکدر.

غیرت کمر لاری قوشاندی کمر کی؛
 آلدی حصاری، ویردی خدا فتح و نصرتی.
 راحت یوزینی کورمدی، چالشدی جانله،
 چکدی افندی یولنه بودگلو زحمتی.
 یارب کمال لطفه کاه قالدی سنک همان؛
 پاشا قولک جهانده تمام ایتدی خدمتی.
 آسیب دهر و آفت دور زمانه دن
 حفظ و حمایت ایلله او صاحب سعادت!
 دایم چراغ دولت و بختن منور ایت؛
 ایکی جهانده کوکلی مرادن میسر ایت.

۱۳

مریه درحق مهر و ماه سلطان^۱
 (طاب ثراها)

جای آسایش اولور، صامته، جهان فانی؛
 ایللمه قصد عمارت بو خراب ایوانی.
 منزل بار بلا، کهنه سرادر دنیا؛
 کنج راحت یری ظن ایللمه بو ویرانی.
 فلکک قصر دلاویزینه مقتون اولما؛
 نیجه میرانه کیروبدر بو جهان فانی.

۱. قانونی سلطان سلیمان خانک کریمیلریدر.

دشمن اهل کرمدر فلک سفله نواز؛
 کوریکز نیتدی^۱ او شهزاده عالیشانی.
 آب وتابن یکدروب تف^۲ سموم قهری،
 برک نیلوفره دوندردی کل خندانی.
 قی اول کنکره تاج سعادت کهری؟
 قی اول بارکه لطف وکرم سلطانی؟
 قی اول در دلفروز سخا دریاسی؟
 قی اول کوهر نایاب مروت کافی؟
 مهر وماه فلک بخت وسعادت سلطان،
 شمع ایوان سربرده عصمت سلطان!
 ابر باران که یاغیر باغ گلستان اوزره،
 قطره لرکیم دوکلور سنبل وریخان اوزره،
 جونلر کیم طولانور دامن بحرالرده،
 زاله لرکیم کورینور لاله نعمان اوزره،
 هب اوکوز باشلریدر، آقدی بساط ارضه،
 آغلاشور اهل سما حضرت سلطان اوزره،
 بو فناکلشنک خار وخنندن کوچروب،
 قوردیلر بارگهن^۳ روضه رضوان اوزره،
 جسم پاکن کوتروب خاکدن، آلدی رضوان؛
 دوشه دی خوابگهن^۴ غره غفران اوزره.

۱. نه ایتدی. ۲. حرارت. ۳. چاقاق. ۴. بارگاه. ۵. خوابگاه.

سر اسر صالمشیدی سایه فضل واحسان
 شهر^۱ عاطفی خیل یتیمان اوزره.
 اغلاک، ای خیل یتیمان وغریبان اغلاک!
 یاد ایدوب نعمت سلطانی فراوان اغلاک!
 عید یاقلشدی، دوشسون ینه قصر وایوان؛
 جیقوب ایوان سعادتدن بیورسون سلطان.
 در درگاهنه عزم ایلسون اشراف دیار؛
 ایشیکی خاکنه یوزلر سوره کلسون اعیان.
 خاله سلطان دیو شهزاده لر^۲ اقبال ایتسون؛
 کلسون اول لطف وکرم کانه شاد وخنندان.
 آه! کیم خواب وخیال اولدی بو دولتر هب؛
 طورمدی، عکسنه دور ایلدی چرخ کردان.
 کلوب احباب، سربرگده سنی کورمییجک^۳،
 قی سلطان! دیو افلاک ایرشسون افغان.
 کسه اومازدی بو تاریخه دکن، چاق^۴ بوقدر
 بی وفاق یوزینی کوستره مرآت زمان.
 نه خطا ایلدک، ای تیرکچ انداز فلک،
 مردم دیده دورانه طوقدی پیکان!

۱. قناد اوجی. ۲. سلطان سلیم خان ثانی که شهزاده لر. ۳. یوکون استانبولجه متروک اولان بوسیغه کورمییجه وکوردیمده کبی زمان افاده ایدرکوزل برسیغه در. ۴. یتنه استعمالدن ساقط اولان بوادات غایت یتیمان ایدوب... به قدر و... به دیک ویکدر.

مدد، الله، مدد ! لطف و عنایت سندن،
بو فراق آتشنه دوککه طاقت سندن.

بریره جمع اوله لم خاطر محزونلر ایله،
زار زار اغلاشم دیده پر خونلر ایله؛
کوله نك، اوینامه نك عالمی کیتدی شمدی؛
حالمز سویلشم حالی دکر کونلر ایله.
شویله بیوش و خراب ایلدی افسانه غم،
عقلمز باشمز کلیه افسونلر ایله.

نقد وقت اولدی بزه اشک سفید ورخ زرد؛
درد و غم طالبی بز آچهلر، آلتونلر ایله.
نعمت رحمت رضوانه بتشدی او، ولی
بز جگر خونی یرز بونده جگر خونلر^۱ ایله.

قوندی صحن چنه روضه فردوس ایچره
سایبانلر قوریلوب چتر هایونلر ایله.
قپوسنده ایشکی خدمتن ایلر غللمان،

خوریلر قرشو طورور اطلس واکونلر^۲ ایله.
منت الله؛ کال گرم ربانی
ایلدی ایکی جهان دولتی ارزانی.

۱. یومشابه ترکیب لریک برنجیسی اضافت ترکیبه وایتکیفیدی وصف ترکیبه
فارسیدر. ۲. اکسون همزه نك کسری وکافی عربی ساکن ایله نفیس
برنوع سیاه دیبا معناسنده لغت غریبه فارسیدر.

لایق مغفرت حضرت غفار اولسون،
دولت نامتناهی به سزاوار اولسون !
خلعت فاخره سی دامن عفو ستار،
روح پاکنه غذا لذت دیدار اولسون.
مرفد پاکن ایدوب شمع هدایت روشن،
مشهد طاهر ی مستغرق انوار اولسون.

عاقبت یوقلق ایش کار جهان، ای باقی !
نیده لم شاه جوانخت جهان وار اولسون !
آب روی وزرا حضرت احمد پاشا^۱
مظهر لطف خداوند جهاندار اولسون !
آق کل غنچه لری کچی کوزل کوریه لرین^۲
خار آزاردن الله نکهدار اولسون !

دخی اول دختر سعد اختر پاکیزه کهر
چشم ناهید^۳ کچی روشن و بیدار اولسون !
غرفه رحمت اوله روح روان سلطان،

خوریلر مونس اوله، کلشن فردوس مکان !

۱. سلطان مشاوالنهایک زوجی ایدی. ۲. سلطان زاده لر مراد اولنور.
۳. زهره مبارکه ملک ایم قلیسیدر که اسکی ابرائیلزده دخی حسن و عشق
اللهه سی زعم اولنوردی.

طغراسی برانک یازیلور اکثری آلتون،
 رویگده قاشک زرد اولور ایسه، نوله، شاها.
 بزم ایچره صراحی کبی قان اغلادوغم بو :
 ساقی، لیگه قان یاغی اولدی کل حمرا.
 ایللر ییه شفتالوسنی باغ جالک،
 ای سیب ذقن، باقی نیجه بر دیه ایوا.

۳

عارضک آب نابدر کویا،
 ذقنک بر حبابدر کویا.
 دلده انوار مهر رخسارک
 آبدده ماهتابدر کویا.
 نقش حسن خطکله صفحه دل
 بر مصور کتابدر کویا.
 بزم غمده دو چشم برخونم
 ایکی شیشه شرابدر کویا.
 باقیاء خال غنیری آنک
 نافه مشک نابدر کویا.

۴

ندر بوخندهلر، بوشیوهلر، بوناز وایستنا ؟
 ندر بوجلوهلر، بو عشوهلر، بوقامت بالا ؟

غزلیات

۱

نوبهار ایرشدی، وکتدی شتا،
 کیف ییچی الارض بعد موتها ؟
 بلبلر گده خطک، ای شیرین دهن،
 مورلر جلابه ۱ دوشمش کویا.
 یار اغیاری صورار دشنامله،
 دفع اولور، صانکیم، دعا ایله بلا.
 دست محنتدن آلتایه یاقهم،
 کر اولورسه ایکی عالم بر یکا.
 اشک چشم یاره عرض ایتمدم، دیدی :
 باقیاء معلوم اولدی ماجرا.

۲

حسنیه سکا اویکنمز چون کل رعنا
 حزنیه بکا بگزیه من بلبل خیدا
 جان آلمده نازککله لعلکله سوز یوق،
 خالک دخی بر دانه درر قتهده اما.

۱. جلاب فارسی (کلاب) دن معرب اولوق، کل صوبیله قادی شیق
 شروب دیتکدر. فرانسهجه Julep بویدن مأخوذدر.

ندر بوعارض و خدر، ندر بوچشم و ابرور؟
 ندر بوخال هندور، ندر بوجه السودا؟
 ندر بوبیج و بیج و چین و چین و خم بنم کاکل؟
 ندر بوطره لر، بو حلقه حلقه زلف مشک آسا؟
 میانک رشته جانمی، گوش آینه می سینه ک؟
 بنا کوشکله منکوشک کل ایله زاله در کویا.
 وفا و اوماز، جفادن یوز چورمز، باقی عاشق در؛
 نیاز ایتمک آگا، جانا، یراشور، ساکه استغنا.

۵

بگا چوق جور ایندی کدکچون، ای سپهر بیوفاء
 آهمک دود کبودی اویدی، اولاشدی سگا.
 انشمک جوهر لرین دیزدم ایشیکی طاشنه،
 یاره عرض ایتدم دیو، سیلیمش رقیب بدلقا.
 کوم کوک^۱ ایندی سله^۲ آهم سپهرک صورتی،
 کوک یوزینه باقی، اینانمازسه کاکر، ای مهلقا.
 کوزمه عالم کورنمز، کورمه مه رخسار کئی؛
 عارضک مرآتیدر آینه عالم نما.
 رخلرک وصفنده باقی برغزل نظم اندی، کیم
 اهل دلر دیدیلر آینه مرآت الصفا.

۱. ماس مای دیکدر. ۲. دور وزجه تفس معنا سنده لغت غریبه

۶

جور و جفا که قابل اولوردم، ولی، شها،
 مخصوص اوله ایدی اولرده جهانده هان بگا.
 صبر و قرار و عقل آلیجی برری ایمش،
 آدم سانوردم اول صنی کرچه صورتا.
 برکز طوافن ایتمکی بیک عمره و یرمز،
 ای حاجی، سگا کعبه، بگا کوی دلربا.
 اول وفایه و عدله ایتشدک، ای صنم؛
 جور ایتدک آخر، ایلمدک وعده یه وفا.
 و صافی سگ اوسروقدک، راستی^۱ بوکیم؛
 طبع بلند طرز که احسنت^۲ باقی!

۷

یار ایشیکنده دنیلیدی عاشق شیدا بگا؛
 حق دیمشکل: تنزل الاقاب من صوب السما.
 خاک کی ایله یقال^۲ سنبل و ریحان؛ فلک؛
 کیمیه باشند هوای بوی زلف دلربا.
 ملک عیش و عشرتک اولسه ق، نوله، اسکندری؛
 اولادی الله جانمز آینه عالم نما.
 عینمه آلام زر خورشید و در انجیمی،
 فتح اولدن^۳ با که باب گنج اکسیر فنا.

۱. طوغریق دیمک اولوب، یوله یاه مصدرته مقارن کلمات فارسیه ملک
 ترکیه ده استعمال اولمه ماز. ۲. آفرین. ۳. صافسی. ۴. فلسکین.
 ۵. اوله لیدن دیمک اولوب، ضرورت وزن ایچون یوشکله کبر مشدر.

شعر وانشادن مرادی عاشق بیچاره نك
عرض اخلاص ایلیمکدر یاره، باقی، والدعا^۱.

۸

شوله اولمش جام عشق یاردن مست و خراب،
کندوسن دیواردن دیواره اورمش آفتاب^۲.
نافه قیلدی، زلف مسکینک^۳ کوروب، سر بر زمین،
آیاغک طوراغنه مسکینک ایتدی مشک ناب.
طوقوبدر باده کلکونه چشم روزکار؛
ساغر اوزره، صائمکنز، پیدا اولور ریر خباب.
شخته دوران، نوله، چکسه چورسه دمبدم،
ایکی قانلودر، اکلش باده ناب وکباب.
باقیه سندن فراغت ویردی، ای کردون دون،
سده دولت ماب وبادشاه کامیاب.

۹

ای صفای عارضکدن چشمه خورشیده^۱ آب
شعله شمع جالک نور بخش آفتاب.
کیجه حسنک شوقه انجم سرور سوره؛
جرخ آتش بازدر کویا النده ماهتاب.

۱. اخلاصه معطوف ایسه حرف تعریفی فاضله؛ و السلام که بر تعبیر
ایسه، مانوس دکدر. ۲. تشبیه طبعی دکدر. ۳. مسکین و مشکین
مسک قوقولی دکدر. ۴. کونشک چشمه به تشبیه اولا سوویرلسی غر پیدر.

صانمه، شبنمدر^۱ دوشن هجر رخکده صبحدم؛
قبه کردون چیقاردی ناب آمیدن کلاب.
حسرت جام بلک شول دگلو تاثیر ایتدی، کیم
قیب قزبل دیوانه می، باش آچیق آبدال حباب.
دهری افلاسک معطر قیلدی، ای باقی، ینه؛
طیب خاطر ویردی، بگزر، اول خطاب مستطاب.

۱۰

لاله خدر^۲ قیلدیلر کلکشت^۳ صحرا سمت سمت،
باغ وراغی کزدیلر، ایدوب تماشا سمت سمت.
عاشق دیدار پاککدر مکر کیم جویر^۴،
جست وجوایلر سنی، ای سرو بالا، سمت سمت.
لشکر غم کلدی، دل شهرینه قوندی جوق جوق،
قوبدی ریر فتنه و آشوب وغوغا سمت سمت.
گریه دن رود^۵ سرشکم سوسو اولدی روان،
ینه قازم^۶ کبی جوش ایتدی بو دریا سمت سمت.
شعر باقی سبعة اقلیمه اولمشدر روان،
اوقونورسه، ییریدر، بونظم غرا سمت سمت.

۱۱

کل یوزک وصقده بلبل قیاسه الحانی درست،
باغده برغنچه نك قالمز کربانی درست.

۱. شبنمچی وژاله دیکدر. ۲. وصف ترکیبی اولوب، لاله یناقی دیکدر.
۳. کل باغچه سی و باغچه سیر و تفریحی. ۴. دره. ۵. چای، نهر. ۶. قاف
وزانک ضمیمه بحر احره وعلی الاملاق قبیظه دیرلر.

دلبرك عهدى بتون، اما وفاسى سست ۱ اولور؛
عاشقك كوكلى شكسته ۲، عهد وچمانى درست.
جوشن بولاد دهرى چاك چاك ايتدم، ولى
تيغ آتش بارمك شمشير برانى درست.
آتش سوز فراقك بر حرارت ويردى، كيم
نوش ايدر بر دمده دل درباي عمانى درست.
باقيا، فنكده طوتمز كسه نقصانك سنك؛
حمد لله، طبع موزون، عقل ميزانى درست.

۱۶

لعلكده جام يوق يره ايلر مدام بحث،
اظهار حق دكلسه غرض، خود حرام بحث.
استاد اليه كيرمدى، ناپخته در هنوز،
نازك تنگه ايلمون سيم خام بحث.
كل غنچه سينك اولدى مسموع سوزلى،
لعلكده كرچه ايلدى حالا كلام بحث.
بلبل نوای ناله مه قيلمز معارضه،
زيرا كوتر مز، اى يوزى كل، هر مقام بحث.
باقى فريد فن سخدر، نزاعى قو،
الزام ايدرلر، ايتز ايكن التزام بحث.

۱. كوشك، ضعيف. ۲. قيريق.

۱۷

غبار خطك اولمز چونكه حيران اولمغه باعث،
ندر لعل لبك چاق بويه خندان اولمغه باعث؟
هوای زلفى قلمشدر سنى، اى ابر، آواره؛
كوزك باشى بودر سيل فراوان اولمغه باعث.
اولوركن روز وشب همسايه اول رخسار زيبايه،
ندر زلف دلاويزك پریشان اولمغه باعث؟
يقارلر، هب قتيل داغ اولور دستارله جامه.
بودر آبدالر عشقكده عربان اولمغه باعث.
مكر باشك سر كويكده طوب اولمق هوا سيدر.
ديمام، باقيا، قولكده چوكان اولمغه باعث.

۱۸

كل، اى دل، حلقه مشكين زلف پرشكندن كچ؛
دوشرسك دام تزويره ره مكر وقتدن كچ.
سگا جاي خرام ۱، اى نخل بالا، كلشن جاندر.
لسيم نوبهارى كيى، كل، سخن چمنن كچ.
ندن بو منزل خاكده آرام اختيار ايتدك؟
سنگ جاندر يرگ، اى تير دلبر، كل، بدنن كچ.
بو بازار ايجره دوشمز دانه اشكم كى كوهر؛
كل، اى جان رشته سى، شمدن كرو در عدندن كچ.

۲. خانك كسر يله ساللانمه، ساللانمه ورق يورويش.

کمند زانی، ای باقی، سکا چوق بند کچمشدر؛
ولی سن غمزۀ خونریزی دردین کور، کچندن کچ.

۱۵

بگا عرض ایتمسون مهر سحر رخ؛
دکل خدک کچی فرخنده فرخ.
قچی آچلمسون دورگده غنچه
ایکن، کوسترمسون کلبرک تر رخ ' .
آلمزدی کوکل، یار اولسه ایدی،
سر زلفک کچی کر بازه کر رخ.
طراوت کسب ایدر، اولسه ک عرقا ک،
اولور برک سمندن تازه تر ' رخ.
ولی باقی نیجه آباد اولور، کیم
باقر اول غمزۀ قتان قر رخ.

۱۶

ایندی شکار کوکلمی بر شوخ شهلوند،
مزکانی تیر وقاشی کان، طرما سی کئند،
تلخ شراب و غصۀ دورانی دفع ایدر؛
شیرین لبن دهانه آلسهم ننه که قد.

۱. بویلتک ترکیبی پک غریب و بلیک سقسطدر. ۲. دها تازه دیملک
اولوب، ترکیبه یاقشماز بر تعمیر فارسیدر. ۳. صاج قیوبرجینی.

هردونه شاخ کل کچی میل آتمه، دوستم؛
دوشمنز گیاهه همسر اوله سرو سربلند.
بو جسم زرد وزار وزار ایله نیجه بر
یاندیم فراقک آتشته نیتکه سپند ' .
اعدا یانگده خرم و خندان وشادمان،
باقی غمکده زار، دلفکار ' مستمند.

۱۷

کوه عشقکده اولوردم فرهاد،
آجیوب، ایلسه شیرین لپی یاد.
باغلدی سنبله ده، ای مهر و،
وصف زلفکده کی شعرم اوستاد.
دل جرس کچی حجاز کوپک
یاد ایدوب، طورمه دن ایلر فریاد.
اوگمسون، تمسون، ای سر و سهی،
کوریم، باغ جهاتده شمشاد.
دانه خال سیاهی، باقی،
خرمن عمری ایندی بر باد.

۱۸

ایلسون لعانی دره ان دل بیماریه، مدد!
دوستلار، اشته بن اولدم، بکا بر چاره، مدد!

۱. آتشته آلدلده اونو پرسودن اوزلک اونو. ۲. یوزکی یاره سی.

زخم سینه مدن اوقک پاره لرین هب آله،
 طورسون، اللهی سورسهک، هله برپاره، مدد!
 کهر جامی یاتوردک، بزى غم اولدیریور؛
 ساقیا، کل، بولیور، قنده ایسه، آره، مدد!
 احتراز ایلمدنک، آلدیلر الدن جامی؛
 واقف ایتمه، صاقین اول کسه بی اسراره، مدد!
 مددک قالمدی فریاد و فغان ایلمکه،
 سکیمدن ایره، ای باقی بیچاره، مدد.

۱۹

قلمدی آفاق منور طلعت رخشان عید،
 خلقه دیبالر کیوردی ماه نور افشان عید.
 جامه دیبا ایله طاموس زرین بالدر
 دلربا، کیم ایلر اول رفتارله جولان عید.
 صالنور هر شاخ کل نازک نهال ارغوان،
 باغ جنتدن نشان ویردی بهارستان عید.

ساقیا، رطل کران اکسیک کیمک آره دن،
 یخشی ۱ اغزللق ۲ استر حاصلی مهمان عید.

آیاغک توزیله وزن ایتمز برین اهل نظر،
 طوب طولو یوسف لقالرله بو کون میزان عید.

۰۱. کوزل، ای. شدی : میان. ۰۲. اکرام و تعظیم اوللق.

شمدی تیغ جورله اولدرمه، قربان اولدوغم،
 عید اضحی کلدوکنده، ایدسهک قربان عید.
 عاشقه احسان ایسه مقصود، الگده، دوستم،
 دست بوسک در محصل باقی به احسان عید.

۲۰

ریاض حسنده اولمش او لعل ناب لذید،
 جنان ایچنده، بیلورسک، اولور خوشاب لذید.
 دم وصالده خوشدر یوزین کوروب اولمک؛
 بهار کونلری اولور سحرده خواب لذید.
 جغای یارله معناد اولتجه در مشکل،

عذاب عذب اولور، آخر کلور عذاب لذید.
 نه دگلو شرب ایله یراشور ایسه هر نعمت،
 شراب تلخ ایله اولور، بکم، شراب لذید.
 غزلار گده ای وصف ایله، ای باقی،
 شکرله اولسه، بیلورسک، اولور خوش آب لذید.

۲۱

آچیل، باغک کل نمرینی، اول رخساری کورسونلر.
 صالین، سروصنوبر، شیوه رفتاری کورسونلر.
 تن زارمده پهلو استخوانی صابیلور بربر؛
 بی سیر ایتمن احباب موسیقاری ۱ کورسونلر.

۱. بوراده موسیقاردن مقصد کویا غانامی نای سبی دلیک دلیک برطیر

موهومدر

آجادی داغلر سینه مده، چاک ایتدم کربانم؛
 محبت کلشنده آجیلان کلناری^۱ کورسونلر.
 قپوگده حاصل ایتدی بودواسز دردی هب کوکلم؛
 نه درده مبتلا اولدی، دل بیماری کورسونلر.
 کوزلر مهربان اولمز، دیمک یا کلشدر، ای باقی!
 اولور، والله بالله، همان یالواری^۲ کورسونلر.

۶۶

زلفک، که تار اشک فراوانه صرمشدر،
 سنبلدلر اول، که رشته بازاره صرمشدر.
 خوش کلدک، ای نسیم صبا، مزاجبا دیو،
 باد بهاره طره جانانه صرمشدر.
 کوکک اوزلقه بسته قیلان جان ناتوان
 اول رشته در، که رشته ریحانه صرمشدر.
 زلفک غمینی وصف ایده مز بهشتان عشق؛
 مانند شانه دللری مستانه صرمشدر.
 میدان عشق ایچنده اولدن قیان قچار،
 دیوانه در، که هرکله خصمانه صرمشدر.
 اول قامت اوزره زلف سمن بویه بکزدی
 شول یاسمن، که سرو خرامانه صرمشدر.

۱. تار چپچی. ۲. باقی برداده (یالوار) امر حاشیروی (یالوارمه)
 معنایله اسم کبی قوللاغشدر.

پهلویه جکسه تیغکی باقی، صفا بولور؛
 سان ساده روی دلبر عربانه صرمشدر.

۶۷

رخک عکسیله صحن دیده باغ کلستاندر،
 نهال سربلندک خیلدن خاطر نشاندرد.
 کوکل ایگلر غمگدن دمدم، روح روان آغلر،
 بویاغک چشمه ساری^۱ هب بنم ایشک رواندر.
 تماشای کل کلشنده آرام ایلمز جانم،
 سرکوبنده جانانک غرض آرام جاندر.
 شرار نار آهمله سپهرک طاس پولادی
 دوئر هرشب بلا بزمنده جام زر فشاندر.
 باشم دریادر، ای باقی، ایچنده شاخ مرجانی
 خیال نخل، بالایی نهال ارغواندر.

۶۸

حجرعدان آبداله کرچه مخزن الاسرار در،
 رند درد آشامه ساغر مطلع الانوار در.
 کلستان بزمه ساقی غنچه سیراب^۲ ایسه،
 آتش رخساری ساقینک کل کلزار در.

۱. چشمه سی چوق بر. ۲. صو ایله طوق، صولی، تازه و طراوتلی.

دام آغوش ایچره دوشمز اول تزرو خوش خرام،
دانه اشکم اگر چه لؤلؤ شهوار در.

عشق ایله قدک بوکوب، ذوالنون وقت اولسه کینه،
کامران اول کسه در، کیم مالک دینار^۱ در.

مهر عالمتاب اولوبدر اول بت مهوش بوکون،
آگا نسبت ماه انور صورت دیوار در.

اول صنمدن، باقیاء بر بوسه دعوی قیل، یوری،
سویلمزسه، اوپ همان آغزن، سکوت اقرار در.

۲۵

فرق فلکده ظاهر اولوب تاج زرنگار^۲،
اسکفلارن مناره لرک قایدی روزکار.

میدان عید کهد، بری چهره لر کبی،
فاخر لباسلرله خرام ایندی نو بهار.

صون بزم عیشه دستکی، کیم جام می کبی
کیرمز الکه برکل تری جفای خار.

کلکون اولوردی جهره باقی شفق کبی،
دوران صونه ایدی دسته برجام زرنگار.

۲۶

اسراهم یلی کوینگده جسم ناتوان در در؛
چن صحنده کویا بadden برک خزان در در.

۱. آلتون صاحی دیک اولوب، مشاهدین (مالک دینار) ویا (مالک بن دینار) اسمیه مشارکتی بر جناس تشکیل ایدور. ۲. آلتون ایشله تاج دیک اولان بوتکییدن مقصد کونشد.

کوکل بر نازک اندامک وصالی خوان^۱ اوزلر، کیم
تی پالوده ترکیبی، دکهک، بر زمان دتر.

قر جامی بویوان اوزره هرشب صاندوغی بوکیم
صدای طوب آحمدن^۲ زمین وآسمان دتر.

شوماهی^۳ کبی، کیم خاک اوزره دوشمش، صودن آیرلش،
زالال تیغ دلبردن جدا جسمده جان دتر.

میه دوشمندن، باقی، یینه نمخوره بگزرسک،
الکده طورمیوب، جام شراب ارغوان دتر.

۲۷

آب حیات لعلکه سرچشمه جان تشنه در؛

صون جرعه جام لبک، کیم آب حیوان تشنه در.

جان لعلن، ایلر آرزو، یار ایچمک ایستر قائمی،
یارب! نه وادیدر بو، کیم جان تشنه، جانان تشنه در؟

آب زلال وصلکه محتاج تنها دل دکل.

خاک اوزره قالمش خشک لب دریای عمان تشنه در.

بزم غمکده جان ودل یاندی، یاقلیدی، ساقیا،

دیرت الک، سور آیانک، مجلسده یاران تشنه در.

جانا، زلال وصلگی اغیار اومر، عشاق اومر،

آب سحاب رحمت کافر، مسلمان تشنه در.

۱. خوان سقره دیکدر. ۲. طوب کلک ترکیبده آه اسمنه قاعده فارسیه اوزره اضافتی باقی نسل تجویز ایشدر؟ ۳. بایق. ۴. شمیری مؤخر اولان (یار) مائددر.

کریان او لیلی وش^۱ نوله، صحرايه صالحه باقي ني ؟
بحنوتك آب چشمه خاك بيابان تشنه در.

٢٨

كل مجلسنده لاله ينه قيلدي آشكار
آيين بزم عشرت جشيد كامكار.
كلزاره كل، كه سير جهانده نمونه در؛
وقت چنده حاصل اولور سير هر ديار.
دوندی ديار رومه سمنارله سخن باغ؛
كوياسود ملك حبشدر بنفشه زار.
صحراي قيلدي لاله بدخشان ولايتي^۲،
كلزاري ايتدی تازه چن ملك سيزه زار.
طولاب اوردی قوس قزح باغ عالمه؛
ميزاب^۳ کبی هر يگه آقدي جويبار.
جبرخ اوقاريني آتدی ينه گلشنه سحاب،
آلتون كويكلو برسير لعل طوتدی خار.
باقي نه دگلو سوزلرك آب روان ايسه،
آقر صوكبي يره كرك روي اعتداز.

۱. لیلی که معنایه سفت اولوب، پوراده اسم که استعصالی برآز
غریب دوشیور. ۲. لاله (قیلدي) فعل تالفنك اسمی، (بدخشان ولايت)
خبری و (صحرا) مفعولیدر؛ لاله صحراي بدخشان ولايتنه دوندردی.
تقدیرنده در، که بده ولایت مذکورلك ياقوتك سمرتيه شهرته بناء در.
۳. اولوق.

٢٩

دم وصالك ايرسه، چشم عاشقدين بكا^۱ آرتاره
صولر طغيان ايدر، اول بهار اولدجه، ما^۲ آرتاره.
قياس ايلرسه نيل مصره اول يوسف لقياشم.
آنك مقباسي بوقدر، طورماز اول ما، دائما آرتاره.
بو نه^۳ طولايي كردان ايلين سيلاب ايشكمدر؛
باشم سرچشمه سندن بحث ايدرسه^۴، ماجرا آرتاره.
صولر چاغلر، طيور آوازه سندن كوهسار^۵ ايشكر؛
بهار اياميدر، شمدن كرو صيت^۶ و صدا آرتاره.
كوزلك برجه برماه نودر اول هلال ابرو؛
چراغ حسنه كوندن كونه طورمنز، ضيا آرتاره.
دل درويش دلريشك دهاي صبحكاهندن
بالار اكسلور، جاه وجلال وكريا آرتاره.
طويلماز خوان احسانه، قناعت كلز انسانه،
كرم كوردجه، اي باقي، كدالردن رجا آرتاره.

٣٠

قامي ايجمكه اول آفت جانم اوزه نور؛
ميل ايدر اولمكه دل، روح روانم اوزه نور.

۱. باله خيميله وكافي عری ايله آغلامه وكريه ديكدر. ۲. صو.
۳. تونك شهيله وهانك سكوتيله فارسیده طقوز ديكدر. طقوز طولبدن مقصد
الفا كدر. ۴. طاغلق پر ديك ايسده، پوراده طاغ معنا سنده در. قوشارك
اوتقه می طاغی ايكلمته میه یكندن، مبالغه ایشی حال طبیعیه سندن چيقار یوره
۵. صیت شهرت ديك اولوب، پوراده (صوت) دن غلط اولسه كركدن
۶. صو.

طفلدر، بند پدر دیکلمز اول ماه دخی؛
شیر مادر برینه ایچمکه قائم اوزه نور.
آرزو ایلریمش یار بلا چکدیکمی؛
چکیم باری، چون اول شوخ جهانم اوزه نور.
پیرلکده بو دوتا^۱ قدیمی چنک ایلمکه،
نیدوکن بیلیموب، اول تازه جوانم اوزه نور.
درد وغم قدیمی خم^۲ قیلسه، کوکل چکمز الم؛
کمر ایتک دیلر اول موی میانم اوزه نور.
تیرآه سحری چکدوکم استر دلدار؛
چکیم، نولسه کرک^۳، قاشی کانم اوزه نور.
دیغز اول خسرو خویان جهان، ای باقی،
لعل شیرینه فرهاد زمانم اوزه نور.

۴۱

دم صحیح ایردی، کتور بادهی، صحبت دمیدر؛
می ناب ایله پرایت ساغری، عشرت دمیدر؛
یار ایسه محرم اغیار، وکوکل هر دم زار،
کوزلم قان آقیدرسه، نوله، غیبت دمیدر؛
چوقی بلا چکدی سنک چنک^۱ تمکدن دل زار؛
نای وش ناله لر ایلرسه، شکایت دمیدر.

۱. ایکی قات. ۲. کمر. ۳. نه اولوق احتمالی وارد؟ دیکدر. ۴.
یوراده بنجه معناییله مستعملدر.

عشقی صاقلردم سینه ده، اما شیمدی
آه ایدرسم، بنی عیب ایلمه، فرقت دمیدر.
مختی دل سر زلفنده چکر، ای باقی،
کافرستانه دوشن کسمیه محنت دمیدر.

۴۲

نه جام باده کلکونه بکزر یار همدم^۱ وار.
نه صدر صفه^۲ میخانه کبی جای حرم وار.
بنی عیب ایلمک، دائم اولورسم مست ولایعقل،
که بهوش اولشم، آسوده قیلمز بنده برغم وار.
غم هجرانده حالت وار، دیمش اهل درد، اما
مالایم دلبر شوخک دم وصلنده عالم وار.
رخک باغن رقیب دیو سیرت سیر ایدر کوردم؛
یوزکلی کوره من سیلارجه اما بونده آدم وار.
صفای صفوت طبعک یتر کلنجه، ای باقی،
یحیید الله! نه غم یرسک؟ الکده ساغر جم وار.

۴۳

رخک آتش، خط وخالک بخور مشک و عنبردر؛
خم زلف سیاهک حلقه حلقه دود^۲ مجردر.

۱. مجلس، صادق. ۲. صادق شمی وفاقک تشدیدیه صدر، مندر ویکه
دیکدر، فرانسه لک Sofia می بودند مأخوذدر. ۳. دومان.

بنم دود کبود نار آمم^۱ باشند آتششدر؛

سنگ زلف سیاهک، آباغکله باص، برابردر.

دوشوب اول قد بالادن، دوشمنش خاک راه اوزره.

معنیر زلفی کویا سایه سرو صنوبر^۲ در.

کوکل تیغ مزه کدن یوز چوبرمز، ای کان ابرو؛

اوبرشمشیر برانه واریر شیر دلاورددر.

رز خالص کبی رنگین اولوب، کیتمکده اشعارک؛

الکده خامه، ای باقی، مکر کبریت احمر^۳ در.

۳۴

ایام عیش و بزم می خوشکواردر؛

برقاج پیاله نوش ایده، نوبهاردر.

بوی نسیم، رنگ کل و رونق بهار

آثار فضل و رحمت پروردگار^۴ در.

غافل کجورمه فرصتی، کیم باغ عالمک^۵.

کل دوری کبی، دولتی ناپایداردر.

۱. نار کله می بوراده تابع اضافات سبب اولقندن بشقه پرایشه یارامیورده
زیرا آه آتفه بکزمه میوب، دومانه مشایخی زیادهود. فرقت و غرام آتفه و آه
اولک دومانته تشبیه اولنسه دها مناسب اولور. ۲. سرو معلوم و صنوبر
پرچنس چام آغاجی اولدیفندن، آره لرنده اضافت معنائیز اولور؛ بناء علیه
یا آره لرینه پر و او عاطفه اوله جقدرد و یاخود سروی آغاجنک چامه بکزر پر
پرچنسنه دلالت ایدر پر ترکیبدر. لغت کتابلرلندن بو شهره بی حل ایده مدک.
۳. سییا ایله اوغراشان باطل پرستانک بر اکسیر موهورلیرد. ۴.
چله بیچی، رب.

ایام زهد و موسم زرق وریا دکل،

هنکام عیش و عشرت و کشت و کذار^۱ در.

ضایع کجورمه عمری بودم کنج^۲ غمده، کیم

منزل کنار باغ و لب جویبار^۳ در.

دل زورقینی لجه غمدن هوای عشق

البته برکناره آثار روزگاردر.

باقی، نهال معرفتک میوه تری

عارف قنده برغزل ابداردر.

۳۵

کوکل یوسف کبی چاه زنجندانکده قالمشدر؛

خلاص ایله، بنم محرم، که زندانکده قالمشدر.

متاع وصلکده جادن خریدار اولوق استر دل؛

همان، ای خواجه، آنحق شبه هجرانکده قالمشدر.

بکم، مرد ملکت ایت، کندو جگر گوشه کبی بسله؛

باشم طفلی بیتمکدر^۴ که دامانکده قالمشدر.

رئیس بحر نظم اولدک بوکون علمده، ای باقی.

غزل دیمک سنگ طبع در افشانکده قالمشدر.

۱. کزمه، تفرج. ۲. کافی فارسیتک شعیله کوفه و بوجاق دیمک
اولوب، حرف مذکورک فعیله و خزیه و دلفینه دیمک اولان (کنج) ایله
التباس ایتدیرلملیدر. ۳. دره می چوق پر دیمک ایسه ده، بوراده
مطلق دره معنائسندهود. ۴. کوز پاشسنه بقیم دینله ملک چو یزی مجرد
(در بقیم) • تشبیهی مناسبیلهدر •

۳۶

ایللره مهر و وفاسی خوش کلور؛
 بنده به جور و جفاسی خوش کلور.
 آلمزم کل جلائی عینمه؛
 خاکپاک توتیاسی خوش کلور.
 برعجب دار الشفادر کوی یار؛
 خسته واران مبتلاسی خوش کلور.
 خور و غلمان آگمه، کیم عاشقلمه
 کندو یار بیوفاسی خوش کلور.
 غیری درمان استمز باقی قولک،
 زخنه دردک دوامی خوش کلور.

۳۷

سوز عشقکله قیجان^۱ کیم دلدن آم و زار اولور،
 آم دود و دود ابر و ابر آتش باز اولور.
 آقبه ایشکم دیده دلدن اول کوهرا نیایب ایچون،
 اشک سیل و سیلیم^۲، یم پردر شهوار^۳ اولور.
 یانسه داغ سینم اوزره حسرت خدکله نار،
 نار نور و نور حور و حور پر اتوار اولور.

۱. تعیین وقته یارایان پر ادات بوگون لسان ادیجدن مجبور اولمقله،
 قبا کوریندورسه ده، (نه وقت) و (نه زمان) کبی آری آری ایکی لسانه
 منسوب ایکی کلمه دن متشکل بر ترکیبه البته ترجیح اولمقله اقتضا ایدر. ۲.
 دکیزه، بحر. ۳. شاهه لایق دیملک اولوب، اکثریا انجیمی به وصف
 اولور.

کوهدن کجسه غم زلفیه آهم صرصری،
 کوه دشت و دشت طاغ و طاغ سنبل زار اولور.
 غنچه به باقسه لیکنز چشم باقی برنظر،
 غنچه برک و برک خار و خار خنجر وار اولور.

۳۸

شام قراقلک آخری صبح و صالدر،
 مهر منیری پرتو نور جمالدر.
 عار ایتسه، طمکمی، ایچمکه بزم جم ایچره جام
 هرکیم سکان کویک ایله هم سفالدر^۱؛
 بار غم محبتی بوکنمه، ای کوکل،
 آخر تحمل ایتیه سک، احتمالدر.
 آداب بزم و صلتی پروانه ددن کورک،
 بلبل کبی دکلدر، اول اهل حالدر.

۳۹

وار ایکن کویک، که سیر باغ عقبا بونده در،
 جنت اوصافن ایدر زاهد تماشا بونده در.
 مرده به جانلر وریر، بیمار به صحت لبلرک؛
 حکمت لقمان و اعجاز مسیحا بونده در^۲.
 زلفک آل پیر ایلویب طره گله پنهان اولدیلر؛
 خاتم دل حاصلی یا آئنده در، یا بونده در.

۱. سقلاک اصل منمناسی قیریق دسقل اولوب، همسفال دخی عین قیریق
 دسئیدن صو ایچنلره اطلاق اولدور. ۲. بویونده لف و تشرعشوش وارد.

اجتناب ایت صحبت اهل ریادن، باقیاء
کیم رضای حضرت باری تعالی بونده در.

§ ۵

بساط عیشه قدم باصدی نازلہ نوروز؛
شکوفہ پرده سرای عدمدن ایتدی بروز.
نه خواب دم^۱ نه قیامت زمان اولور بوکیم
نجوم ایندی بره، بر یوزینه چیقدی کنوز^۲.
همیشه خرم و خندان التده ساغر زر،
فلکده اولیه کون^۳ کبی رند عالم سوز.
طوغرسه مطلع^۴ صبح صفادن اول مهر و،
زهی ستاره فرخنده، طالع فیروز^۵ !
هنوز غنچه مراقب درون پرده دکل،
امید بوکه ایده عن قریب کشف رموز،
جمال یاره نظر قیل، درونک ایت روشن،
که نور بخشدر اول طلعت جهان افروز.
درونه تاب رخنی دوشمینجه، ای باقی،
نه جام میدہ صفا وار در نه سازده سوز^۶.

۱. یعنی رؤیاده. ۲. نجوم و کسنوزدن مراد چچکلرد. ۳. کونش،
شمس. ترکیه شمسک اصل اسمی کوتدر؛ یومه کون دینلمسی شمسک یگیری
ساعته اولان دور کاذب مریئسی اعتباریلهدر. ۴. محل طلوع، مشرق.
۵. منصور و مظفر دیمک ایسهده، بوراده مسعود معناسیله مستعبلدر.
۶. یاتمه، آتش، درد عشق.

§ ۶

دلا، بزم جهانده کسه آخر پایدار اولمز؛
مدام الدن یاغی^۱ قومه، فرصت برقرار اولمز.
صاقین، بخونی صائمآ اهل عشقک اختیاریدر،
کوزل سومکده زیراکسه به هیچ اختیار اولمز.
کنار ایتسم، دین، اول کوهر یاکی یم غمدن،
کناره چقمسون، زیراکه کوهر درکنار^۲ اولمز.
نه قانلر اغلرم هجرنده یارک درد و فرقتدن،
عجب بردمی وار، کیم چشم خونین اشکبار اولمز؟
اول آهوی، سکا صید اوله، صائمه التیامندن،
اوککجه قاجر، اما، باقیاء، آخر شکار اولمز.

§ ۷

بر هوادر نی کبی عشقکله طبع رهوس؛
درد دلدن باخبر عالمده یوق برهمنفس^۳.
حاک جاک ایتسون نی شمشیر غمزه ک شانه وش^۴،
زلفکده تک عاقبت اولسون میسر دسترس^۵.

۱. شراب باوداغی و قلع دیمک اولوب، ترکیه دن مأخوذ اولدینی فرس
لفت کتابلارنده مقید اولمقله، آفاق اولدیفنه بناء ترکیهده یویله تسمیه
اولنسی همقلدر. ۲. کنارده یولغاش دیمک ایستور. بوراده کوهری
ایغی ایلہ التیاس ایتدیر یور زیراکوهر دکنزه چچقماز. ۳. همدم کبی
مخلص و صادق دیمکدر. ۴. طراق کبی. ۵. اکثریا صفت کبی قوللا -
نیلیرسه ده، بعضاده بوراده کی کبی دسترسی وال ایرمه معناسیله اهم کبی
قوللانیلیر.

عشقک دریاسته نسبت وجود کائنات؛
 موج بحر بیکران اوزره بر آوج خار و خس.
 عاقل اولدر، کلیه دنیا متاعندن غرور؛
 مدت دور فلک بر دمدر، آدم بر نفس.
 دور الندن، باقی، غم چکمه، عالم بویله در؛
 کل نصیب خار و خس، بلبل گرفتار قفس.

۴۳

کل، ای ساقی، بولمز بویله عالی دلکشا مجلس؛
 کتور جام مصفا، کیم اولسون بر صفا مجلس.
 پیاله عکسی مرآت فلکده آفتاب اولسون؛
 فروغ ساغر صها ۱ دن اولسون بر ضیا مجلس.
 قدح قان آغلیوب، دف سینه دوکر، فی فغان ایله؛
 مکر درد و غم عشقه اولوبدر مبتلا مجلس.
 شرابی آب حیوان، جام زرین آفتاب اولسه،
 جان ایچره کرکمز باک، جانان اولسه، مجلس.
 قدح فسقیه، می صو، حلقه زندان آنک حوضی؛
 سرای عشرته شاد رواندر باقی، مجلس.

۴۴

عارضک فردوس اعلا، قامتک طویا ایش؛
 بوسه ملک آلان خوش میوه زیبا ایش.

رخلرک تشبیه ایدرسم، نوله، جنت باغنه؟
 اکیک اولمز تازه شفتالوسی آنک یاز و ۱ قیش.
 تشنه دللر وادی هجرانده سنسز یاندیلر؛
 خسروش، ای لعل نابی، آب حیوانم، یتیش.
 بکدی سن سرو سمن سیا طورورکن سرفراز؛
 کوردی عمر لاجرم باد صبادن سرزتش.
 برکهردر طبع باقی کان و امکان ایچره، کیم
 آفتاب لطف سلطان ایله بولمش پرورش.

۴۵

با کیزه دل صفادن رخسار یاره دوشمش؛
 بر قطره شبنم اولمش، بر لاله زاره دوشمش.
 ایشکم کورتودی، کندی، کویینه جسم زردی؛
 برک خزانه بگزدر، بر جویاره دوشمش.
 بوس و کتارن اوزلر عشقک غننده دللر،
 زورقلری بوجرک هب اول کناره دوشمش.
 خاک حریم کویک بر لاله زاره دوشمش؛
 خون ایتدوگک جگر لر هب یاره یاره دوشمش.
 بوندن زیاده عاشق فرخنده قال اولورمی؟
 روز اولده قرعه نقش نکاره دوشمش.

۱. وزنه ورمق ایچون، بوواوک شمه سی تلفظی اقتضا ایدر؛ حالیکه
 بوتلفظ فارسی به محسوس اولوب، ترک الاصل ایکی کله آردسته تجوید
 اولنه ماز. بناء علیه (یاز، قیش) آقویوب، وای حذی ایتسه که، دها
 ای اولور.

قسمتمده تیر عشقك باقى به اولدى روزى ۱
 سہم سعادت اول کون اول دلفکاره دوشمش.
 رشك ايلسون زمانه سلطان مراد خانه،
 هب پرتو سعادت اول کامکاره دوشمش.
 فرقدہ اول سیه پر ظل همايه بکزره
 حقا بوکیم یراشمش، اول تاجداره دوشمش؛

۴۶

عوام اوقور سنى، تسخير ايجون، همیشه خواص؛
 بو مخلصك ايشى دائم محبت و اخلاص.
 اولوردی پوته عشقكده يانمغه راضى،
 اكر بوله ایدی غمکدن دل فکندہ ۲ خلاص.
 آلدی عشقكده دل، قیلدی فکر ییجاصل،
 سپاهی کچی که تیارنى ایدر لر خاص.
 اودر ی وصف ایدرم قرشو بحر نظملمده؛
 سوزم کهرلربنه سرفرو ایدر غواص.
 الکده خاتم فضل و بلاغت، ای باقى،
 یوری، عدو اکر انکار ایدرسه، کوزینه باص.

۴۷

آستانك خاکیدر فردوس اعلا دن غرض؛
 قامتکدر روضه جنتده طوبادن غرض.

مردہ لر احیا ایدر انقاس مشکینك سنك،
 نطق جان بخشگدر اعجاز مسیحادن غرض.
 سیم اشكك یوله خرج ایلمکدن اغلامه؛
 یانه در، ای عاشق شوریده، دنیادن غرض؟
 آرزوی جلوه نخل روانگدر سنك
 باغده سیر و خرام سرو بالادن غرض.
 باقی، دل ملکنى دلبر نیچون تالان ایدر؟
 پادشاه اولان ندر شهر نی یغمادن غرض؟

۴۸

صحن کلشن ملک بغداد اولدی، آب جوی، شط،
 یاسمنلر صو یوزنده سیر ایدر مانند بط ۱.
 صحن باغی طوندی انجم کچی هرکس شوبله، کیم
 مستلر یردن کوکی فرق ایلمز، ایلر غلط.
 برکستان یازدی، هر آی ایجره فصل نو بهار؛
 لاله یریر سرخ اولو بدر، سیزه خط، شبنم فقط.
 آلدیلر اول شمع بزم آراینی اغیار اورتنیه؛
 ظاهر اولدی نکته لآخر الا فی الوسط.
 خط ثعلقن، باقی، اول غنچه نورسته نك
 سیر ایدنلر دیدیلر : باقونك اولمقدر بوخط ۲.

۱۰۱. قاز. ۲. خطاط شهیر یاقوت مستعصیمتک خطی ایسا ایدر.
 اولمقدر تعبیری بوراده اولمیدر تقدیرنده در.

۴۹

نوله، کلسه دل مجروحہ درد دلربادن حظ؟
 ایدر خسته، نه دگلو نا امید اولسه، دوادن حظ؛
 غم عشقک جهان ملکنده بولدم، شادمان اولدم؛
 کشتی غربت دیارنده ایدر مش آستاندن حظ.
 صفای جام لعلکدن نه حالت کسب ایدر صوفی؟
 که طبع بی مذاق^۱ ایتمز شراب دلکشادن حظ.
 بهر تقدیر اولور مائل کوزلر عاشق زاره؛
 طیب اولانلر البته ایدرلر مبتلادن حظ.
 الهی، طبع باقیدن رسوم غیرتی محو ایت،
 که اصلا قالمه قلبنده نقش ماسوادن حظ.

۵۰

شمع حسنگدر ویرن خلوت سرای جانه شمع؛
 اولمیز اول مجلسه خورشید عالمتاب شمع،
 آلمغه آوازده پای سمندک کوش جان،
 قیلدی یوللرده نشان نعل اسبک کبی شمع.
 یاقدی نار فرقت شهدلک جان رشتهمسن،
 آقیدرسم طک دکل شمع شب آرا کبی شمع.
 طوب^۲ آهمله ایدر خیل سرشمک عاقبت
 قلعه مجرانی قلع، ولشکر اندوهی قلع.

۱. ذوق سلیم. ۲. پوراده دخی (طوب) ک قاعده فارسیه اوزده
 اضافتی تجویز ایچشدرد. ذاتاً آهک طوبه تشبیهی پاک لطیف برشی دکلدرد.

غم شبنده، باقیاء، بسدر پریشان دللره
 خانقاه عشقده داغم قتیلی شمع جمع.

۵۱

شوق رخ یار ایله سحر دوشدی بومصرع؛
 طوغنجه کونش، دوندی تمام اولدی بومطلع.
 یاشم دکترین کسسه اول اسکندر دوران^۱.
 برخوب غزل دیردم آکا بحر مقطع.
 بن زرد^۲ و نزار ایله صارلسهک، نوله، جانا؟
 قیمتلو قاشه صاریلور چونکه مشمع.
 بوکون بزه طعن ایلمسون، دون کیجه صوفی
 مجلسده مثک^۳ ایچوب، او قوردی مربع^۴.
 باقی به کورنسه لمعات رخک، ای یار،
 دیردی ینه یوز شوقله برشمر ملمع^۵.

۵۲

سینه سینه یاقده شمع رخک شوقیه داغ؛
 ماه اتور مهر عالم تابدن یاقر چراغ.

۱. بو بیت بین الجهلا اسکندره بر طاقم یونازلرک واز آن جمله یوسفور
 دینلغ استانبول یونازلرک حقیری کبی پیوک عملیات اسناد اولنمسه
 مستنددر. اسکی یونانیلر یویله ایشلری هرکول دینکاری موهوم بر فهرمانلرینه
 عطف ایدرلدی. ۲. صاری. ۳. برجنش قایاشمش شراب. ۴. دوت
 مصراعدن مرکب شعر. ۵. هر مصرعی بشقه بر لسانده اولان شعر.

بیستونی ۱ کلشن ایتش خون چشم کوهکن ۲
عاشقه سودای وصل یارله داغ اوستی باغ.
کل کبی تر دامنه ۲ تشبیه ایدن کیمدر سنی ؟
یاسمن کبی جهانده آلتک آجیق، یوزک آغ ۴
ماه چرخ اوزه نهدر، بیلمک دیارسهک، اول سواد ۵
یاقدی یاره صونمه دوران تورنج اوستنه داغ.
شمع وش سوز درون عرض ایدر باقی سکا ؟
یانه یانه قالمدی بیچارهک باغرنده باغ.

۵۳

مژه خیلن دوزر اول غمزه قتان صف صف
کویا جنگه طورور نیزه گذاران ۶ صف صف
سنی سیر ایتمکیچون، رهگذر کلشنده
ایکی جانبده طورور سرو خرامان صف صف
لشکر ایشک فراوانله جنگ ایتک ایچون،
کوندرر موجارین لجه عمان صف صف
وصف قدکله خرام ایتسه علم ۷ کبی قلم
لشکر صدری چکر دفتر و دیوان صف صف

۱. ابرانده بر طاغدر، که الکتریکه کی ایالو، عتکوک آثار عتیقه:
یرچوق و صملر و خططر وارد، مصالارده بوتاشی فرهاد اسمنده بر عاشق
یارمش اولدینی سوبلنیور. ۲. کویا بیستون طاعی یارمش و شیرینه
اولان عشقیله داستان حکمنه یکمش اولان فرهادک وصفیدر. ۳. تردامن
یعنی ایشک یاش ناموسر قادیسه دیرلر. ۴. آق یعنی بیاض دیکدر.
قالیه اوسون دپ قالی غنیه تبدیل ایشدرد. ۵. قراری یعنی قرص
قرده کی لکهر. ۶. نیزه سونکی و نیزه سکار سونکی ایله مسل
وسونکی قولانیر آدم دیکدر. ۷. بیراق.

کویک اطرافه عشاق دیزلش کویا،
حرم کعبهده هرچانبه ارکان صف صف.
جامع ایچره کوره تا ۱ کیملره همزانوسک،
شکل سقاده کزر دیدک کریان صف صف.
کوکده افغان ایدرک، صانمه، کچر خیل کلنک ۲
چکلور کویکمه مرغان دل و جان صف صف.
قدرکی سنک مصلاده بیلوب، ای باقی.
طوروب، ال باغلایلر قرشوکه یاران صف صف.

۵۴

سینه مجروح غم غربت و افکار فراق،
دل اسیر الم هجر و گرفتار فراق؛
دیدمن قانلو یاشم آقسه دمام، نه عجب ؟
حکرم بارملدی خنجر آزار فراق.
کندی ملک عدمه قافله صبر و سکون؛
قرشو طوتدی یوله شعله لری نار فراق.
شویله بی قیمت اولور عاشق محنت زده، کیم
عاقبت هیچه صانار خواجه بازار فراق.
تشنه لب ایکی کوزی آب و صالک کوزه در؛
بستر غمده یاتور باقی بیار فراق.

۱. وزن ایچون تقدیم و تأخیر وقوع بولوب، تاکه کوره تقدیرنده.
۲. طورنه قوش.

۵۵

نوبهار آجدی جمالک مصحفندن بر ورق،
اول ورقدن باشدی کلشنده بلبلر سبق.
کل کل اولدی باده عشقکه روی کلستان؛
تاب^۱ میدندر جبین غنچه تردن عرق^۲.
بزم وحدت ایچره دور ایلر فلک برجامدر؛
جامده برجرعه در عشقک شرابندن شفق.
باغده هر برک تر سر قدردن نسخه در؛
عارف آگاهه بوکلشنده بسدر بر ورق.

خوبدر حسن عمل، تقوی و طاعت کرچه کیم
مانع اولمز نسه، ای باقی، اولنجه داد حق.

۵۶

شب تاریک کورسور کوزلر مه روز فراق؛
دود آمله مکر طولدی سراسر آفاق.
ینه برقاشی هلالک سنی جیح کی
قدمی قیلدی مکر، طاقتمی ایلدی طاق.

مرد ایسه که دهر دن مکر نه مغرور اوله؛
ار اودر کیم ویره بویره زن دهره طلاق.

۱. بوراده رونق معناسته کایر. ۲. تر.

۵۷

برصفا بخش قنی^۱ جام مصفادن یک^۲؟
برطرب ساز^۳ می وار ساغر صهبدن یک؟
قنی برجام مصفا کیمی صافی مشرب؟
صفحه سینه سی مرآت مجلادن یک.
جام می بزمده بدلبیر رعنادر، کیم
چهره نازکی کلبرک^۴ مطرا^۵ دن یک.
بر نفس همدم اولوب دفع ملال ایلمکه
بولدم دنی^۶ ده جام می حرا^۷ دن یک.
باقیا، میگده نک اهل خرابات^۸ ایچره
خدمت خالک دری دولت دارادن یک.

۵۸

ای ره روان^۹ عشق، رهراستان^{۱۰} طوتک؛
مرشد گرکه، دامن پیرمغان^{۱۱} طوتک.

۱. هانه دیدیکیز کلهک امیلدر. ۲. دها می معناسیله و (بتر) ک
- شدی اوله رق مقبولکیتی شایان تأسف ترکیه برکهدر. ۳. طرب و بریمی
- معناسیله وصف ترکیبیدر. ۴. کل پاراخی. ۵. طراوتی، تروازه و معطر.
۶. دنیا کلهک شروت وزن ایسون (دینه) اوقوق و یازوق استی
- شاعرلر مکر عادی ایسه ده براسم عربی پوسورتله سقطقدن ایسه، اصلی
- اوزده الف مقصوده (یعنی ی) ایله یازوق اولار ظن ایدرم. ۷. (می)
- امم فارسینه قطیق اولنلار بروصف عربینک مؤث صیفه سنده ایرادی
- آتیق (می) ک معنی (خر) اعتبارایله تجویزی فرض اولنه یایر. ۸. میخانه.
۹. پولجیلر. ۱۰. طوغریلرک یولی. ۱۱. مغ مجوس دیمک اولوب، ذات
- مجوس بواسم فارسینک یونانیلرجه مستعبل (مغوس) سورتندن مستعبلدر.
- پیرمغان اساساً مجوسیلرک یعنی زردشتیلرک پیری دیمک ایسه ده، شعره
- یوعنوانی میخانه یی، وادباب تصوف مرشد و برادر.

ای ساکنان میکده، طوتمک کوکلده غم؛
 بزم صفاده جام می ارغوان طوتمک.
 بالای سرده آتش آهم دخانی
 شاخ محبت اوسته برسیان طوتمک.
 دنیا اوندۀ اولیجیق برحضور قلب،
 فانی جهانی نیلیم، جاودان طوتمک.
 باقی شراب عشقله رسوای اولوب، کزره؛
 آتی کرکه یختی، کرکه یمان طوتمک.

۵۹

ره میخانه بی قطع ابتدی تیغ قهری سلطانک؛
 صوکی آره سن کسدی سنبول و غلاطانک.
 میان آب و آتش اولدی جای کشتی صهبا؛
 یاردی روزگار آیین عیشن بزم رندانک.
 یاقان آب اوزره آتش صائم کز کشتی صهبای؛
 شعاع تیر قهرندن طوتشدی شه سلیمانک.
 هلال آسا فروزان اولدی بحر نیلگون اوزره؛
 شفقدن دم اورور آب شراب آلودی دربانک.
 سماع و چنک ونای و دور ساعز دولتی دوندی؛
 صفا سن سوره کور ای صوفی سالوس، دورانک.

۱. نیل ماری ولاجورد و نیلگون پورنکده اولان دیکدر. ۲.
 یو افاداندن آکلاشلدیغنه کورده، شراب فوجیلرله مملو برکی احراق
 فییش.

شراب نابدن خمار تهی، خنجهانه لر تنها؛
 عجب خالیلگن بولدی ریا اهل بومیدانک.
 شومجلس ایجره، کیم دائم طقوز پیمانه دور ایلر،
 نه دگلو اوله، ای باقی. زمان عیشی انسانک.

۶۰

جام لعلکدر سنک آینه روی انورک؛
 آدی وار جام جم و آینه اسکندرک.
 کاخ حسن یاره باق کوزله خم ابروسنه،
 آدن آکمه طاق کسری ایله قصر قیصرک.
 نوش ایدن جام بلک اولمکدن اصلا غم یمز؛
 کیم خاری اولمز، ای ساقی، شراب کوثرک.
 نار آهمدن حذر قیل، ای سپهر پیوه زن؛
 طوتشور برکون، صاقین، اول آسمانی چنبرک.
 بر ایچیم صو استدی هجرگده باقی خسته دل؛
 ویرمدی قطعاً جواب آگا، طیباندی خنجرک.

۶۱

چشم بر خونم یولکده اشکبار ایتسه، کرک؛
 آباغک تورینه گوهرلر نثار ایتسه، کرک.

۱. خالک شمیله خم فارسیده کوپ دیکدر. ۲. کوپلرک موشوع
 اولدینی بر، میخانه ویا اولک یغزنی. ۳. خالک فتیلۀ فارسیده کمر دیکدر.
 ۴. کوپلرک رنکده. آسمانی چنبردن مقصد چرخ لعلکدر. ۵. نثار ایتک
 حاجتی دیکدر.

کل کبی پیراهن ناموسی صد چاک ایلوب،
غنچه وش داغ درونم آشکار ایتسم، کرک.
قیرمه^۱ یازیله عدونک دیشلری وصفن یازوب،
نسخه چشم سوادن پرغبار^۲ ایتسم، کرک.
ایلیوب زهدک بنای سست بنیادن^۳ خراب،
خانه عشقک اساسن استوار ایتسم، کرک.
بزم کثرتدن چکلدی جاموش، باقی، کوکل؛
تکیه عزلتده وحدت اختیار ایتسم، کرک.

۶۶

دور لعلکده امیدم بوکه : حکاک فلک
کوهرک قدرین ایدر صفحه عالمدن حک.
تلخ کام ایتمه بنی، دوستم، آجی سوزایله،
لبک امدرمز ایسهک، طاتلو دیلک باری کرک.
دهنک وارایسه، برپوسه قیل اقرار دیدم؛
ناز ایله، یوق، دیدی اول غنچه خندان کوله رک.
کمه حل ایلمدی مشکل راز فلکی؛
وار ایسه، عقد ثریادر آنا نقطه شک.
التفات ایلمه آچقلره سن، ای باقی؛
همتک مرغ هایونی همدان یوکسک.

۱. یازی نوی. ۲. خط غبار بدن کنایه. ۳. سست بنیاد تمثلی
کوشک دیتکدر.

دستگیرکینه شاهنشاه دوران یراشور؛
ساقی دور فلک جام صونرسه، آل، چک.
یعنی سلطان جوانخت محمد خان کیم
یرده مداحی بشر، کوکده ثنا خوانی ملک.

۶۳

دلا، جهانی سرشکمله پر شراب ایتدک؛
بهی خراب اولهسی ! عالمی خراب ایتدک.
شراب صحبتن ایللرله ایلدک، واردک؛
فراقک آتشنه بغرمی کباب ایتدک.
نه سنده مهر و وفا وار، نه بنده صبر و قرار؛
اویوق، بویوق، نه عجب بزدن اجتناب ایتدک.
شیمیم نافه خالندن^۱، ای نسیم سحره،
دماغ عالمی برپوی مشک ناب ایتدک.
صاحی کلان اودکلو اوزاندک، ای باقی،
ایکی تحیفه یری بشقه برکتاب ایتدک.

۶۴

کلزاره کل، نسیم صبا کبی خوش دم اول،
آجل درون غنچه کبی، شاد و خرم اول.

۱. شعرانله بکی مسکه تشبیهلری معلوم اولوب، مسک دخی بر چمن
آهونک کویتکندن چقدیغیچون، بوراده بکی طوغریدن کویتکه تشبیهله (نافه
خال) اضافتی تجویز، واصل وجه تشبیه رنگ ایکن، معدوم اولان قوقوسی
وجه تشبیه اعتبار ایتشد.

صحن ریاض گلشنه ایرمک محال ایسه،
 اول صفای طبعه مانند شبنم اول.
 کسب لطافت ایله نسیم سحر کبی،
 آندن درون پرده اسراره محرم اول.
 آفر صوکی ایرمکه بر بجر کامله،
 سیر ایت بسیط خاکده، سیاه عالم اول.
 باقی، خصال مردم ناقص وجودی قو؛
 انسان کامل اولغه سعی ایله، آدم اول.
 ۹۵

یالکنز بلبل دکل مست شراب جام کل؛
 باشمزده حالت جام سرور انجام کل.
 ساقیا، سور جام کلرنکی، دکل وقت درنک
 غایت اول بهار و آخر ایام کل.
 بولدی زینت لؤلؤ شہوار شبنمدن یته
 تاج لعل غنچه و تحت زمر دقلم^۲ کل.
 صوت مرغ و نعره مستانه طوتدی عالمی؛
 حاصلی هنکامه^۳ دن خالی دکل هنکام^۱ کل.
 ذکر حسن و وصف رخسار کله هر کس آشنا؛
 یاده کلز رخلرک دورنده اما نام کل.

۱. طوروب اکافیه، تان. ۲. زمره رنگلی. بوسفیت کل آغاچلک
 چپکنه دکل، پاپراقینه عاتدر. ۳. جمیعت. ۱. وقت، موسم.

بزمه کلسه، بر دم اکلمز، کیدر اول غنچه لب؛
 آز اولور کلشنده غایت مدت آرام کل.
 ساغر کلکون عشرت دایه کوس خار،
 خنجر خار ملامت بهره بهرام کل.
 باقی، دوران ستمکر، چرخ بی رحم اولسه،
 یستر خار اوزره نیلر نازنین اندام کل؟
 ۹۶

دور کل ایردی، غنچه صفت اوله تنک دل؛
 عزم ایله طرف کلشنه، کل کبی کل، آچل،
 ایندی نثار عالمه کف نسیم سیم؛
 کلشنده شاخ کل کبی سن ده دوکل، صاچل.
 درباری اخضر اولدی، چمن موج اوروب یاتور،
 روی زمینی فصل بهار ایندی یم یشل.
 بحث ایلمه عتدار عرق ریز یارله،
 بوز صویله، ای کل تر، یوری وار، آچل.
 سخن چنده غنچه باد بهارله،
 باقی، کلاب غالبه^۱، مشک اولدی آب وکل.

۹۷

بیله بر آچلور آنجیق شن اولوب باغده کل؛
 قی اول غنچه خندان کبی شوخ و ششکل؟

۱. مشک و عنبردن مرکب بر ماده عطریه.

نقش باغلدی نوروز هواستده چمن؛

ایلسون خوب ادا لرله ترنم بابل.

رخلر کدر کل تر، غنچه لب میگونک^۱؛

سکا میل ایتدی کوکل، باگه کر کمر کل و مل^۲.

کندو باشنده دکلې؟ نیچون اول مه بیلمز

دل مسکینه نه بند ایلدوکن اول کا کل؟

دود آهن ینه باقی شرر آلود ایتدی؛

یاره عرض ایلدی بردانه زر افشان سنبل.

۶۸

اسب ناز ایله بی یار ایدوبدر بامال؛

نعللر شکلی آکا سینده اولشدر دال.

حسرت قدک ایله باغده سیل ایتکم

طاقدی سرو چنک پاینه سیمین خالخال.

نیچولور^۳ کوردی صفا آینه حسنکده،

یرلره کجیدی حیان اوتانوب آب زلال.

آرزو ایلزم سلطنت دنیا بی؛

خدمت خاک در یار بتر جاه و جلال.

باقیا، باگه کدای در یار اولقدرد

مایه عز و شرف، پایه بخت و اقبال.

۱. میگون شراب رنگلی دیکدرد. ۲. شراب. ۳. نیچه اولورد.

۶۹

توله، دهر ایچره نشانم یوغیسه عنقایم،

نه عجب، سیل کبی چغلمیم، دریایم.

کوزه کوسترمن ایسه، طگمی، بی هر ادنی؟

که نظر فرق ایده جک مرتبه دن اعلایم.

التفات ایلزم ذره قدر نادانه،

آسمان هنره مهر جهان آرایم.

صورتا کرچه کدا شکلن اورندم^۱ اما،

مسند مملکت معرفه دارایم^۲.

باقیا، دین محمد حقیچون، عالمده

دم جان بخشله نظم ایچره بوکون عیسیایم.

۷۰

شبنم کبی صاجلسون، قو^۳، اشک فراوانم،

کلر کبی آچلسون تک غنچه خندانم.

بن آب روان ایتدم جان اوزره کوزم یاشن،

تک میل کنار^۴ ایتسون اول سرو خرامانم.

یاد سر زلفکله کلزار دل و جانده

سنبللر ایدر پیدا افکار پریشانم.

۱. اورتمق کندی کندیه اورمق، طافق. ۲. دارا ملوک ایراندن
کیانیان سلاله سنک حکمدار اغیزیدر، که اسکندر طرفندن مغلوب اولشدر.
بوراده مجازاً شاه معناسیله مستمیلدر. ۳. قویله، براقک. ۴. کنار
معنای معروفندن بشقه فارسیده قوجاق و قوجاقلامه معناسیده افاده ایدر.

جام می عشرتدن عشقگده دل پر خون،
 شمع شب وصلدر داغ دل سوزانم.
 ناز اویقوسنه وارمش، عالمدن اولوب فارغ،
 آدمی کورور شمدی اول کوزاری مستانم.
 سن کل کبی کلشنده کولمکده، آجلمقده،
 ایگلر قفس تنده مرغ دل نالانم.
 دوکسون کهر اشکی باقی ره عشقگده،
 محصول دل و دیده هب یولگه سلطانم^۱.

۷۱

خسته درد عشق جانانم،
 مبتلای بلای هجرانم.
 چشم بیمار کبی خسته دلم،
 سر زلفی کبی بریشانم.
 شمع وش، صبح اولنجه، شوقدن
 کاه خندان وکاه کریانم.
 بونجه جور وجفا بگا نیجه بر؟
 های کافر، هله مسلمانم.
 باقی، خوان وصله ایرمز ایسم،
 غم تنورنده نیجه عربانم.

۱. بومصراعنی تشکیل ایدن جمله ک فعلی مقدر اووب، مصراع اولدن
 مأخوذه اوله رق (دوکسون) ویا (فدا اولسون) تقدیر اولته یلیئر.

۷۲

ایلدی مزده کل دلاری شاد وخرم.
 غنچه نک کوکلی آچلدی، کله دوشدی شبنم.
 طالمک نیلیم باغ بهارین سنسز؟
 بکا سن رخاری کارارله خوشدر عالم.
 دانه خالته باقی جنت رخسارنده،
 نیجه صبر ایلسون، الهی سوره ک، آدم^۱؟
 دل شوریده یه قیل پند ونصیحت که که^۲،
 نفسک کلسون، ایاصوفی^۳ ناصح، دم دم.
 آبدار اولسه، نوله، میوه شعرک، باقی؟
 اورمدی کسه دخی بویله بوباغ ایچره قلم.

۷۳

رخسارده خط غبر افشان
 عبد حبشیدر، آدی ریحان.
 اول خال سیه بلال، ولبلر
 یاقوت بری بریسی مرجان.
 ایروب شرفه سعید اولوردی،
 قول اولسه، کیرلوماهه کیوان^۳.

۱. آدم بوراده انسان معناسنده ایسه ده حضرت آدمک جنت ودانه ایله
 اولان مناسبت معلومه ایله ایما اولتیور. ۲. (کاه کاه) دن عطف
 اوله رق وقت وقت وبعضا دیکدر. ۳. کیوان یعنی زحلک متجسین عندنده
 نفس ایله شهرتی معلومدر.

زلف سپهك مبارك اولسون،
ای طلعت عنبرین کریبان.
باقی سوزی کجی جوهر ایتسون،
پرورده ایدرسه کان وامکان.

۷۴

نعمات ایلمکه باشلادی، صامه آتی سن؛
اهل عشقک، صنا، آتشن اوفلر نی زن.
مجلس عشقده فی زن نه چار یانمده ؟
غم عشقکله سر آغاز ایدیجک ناله به بن.
شمع لازم دکل، ای ساقی، یتر مجلسده
شعله جام شب افروز چراغ روشن.
حسن کلزاره دوشرسه ک، یردر، لاله صفت،
نوبهار اولدی، کل آچلادی، کوزلندی چین.
باقی به عشرت وعیش ایتمهک بزمکده یتر
ناله نی، کوزیانی می، فکر وصالک کلشن.

۷۵

سکا کویک ایچره اولانه قرین
ملک همنشین وفلک شهنشین.
کوروب چین ابروی مسکینگی،
سیه چشمه صاندم آهوی چین.

۱. مسکین فارسی اولوب، مسکلی و مشکوری دیکدر.

سجود ایتدی محراب ابروکه ماه،
آنی بیلیمیلر صانوردی جیین.^۱
ایزک توزینه یوزلرین سورمه
دوکلدی، صاچلدی کل ویاسمین.
صورارسه ک قوگده، شها، باقی نی:
غلام کمین، بند کترین.

۷۶

برلی غنچه، یوزی کلزار دیرسه ک، اشته سن؛
خار غمده غدلیب زار دیرسه ک، اشته بن.
لبلی مل، صاچلری سنبل، یگانگی برک کل،
برسنبیر^۲ سرو خوش رفتار دیرسه ک، اشته سن.
پاینه یوزلر سورهر سرو دلجوک روان
صو کبی برعاشق دیدار دیرسه ک، اشته بن.
زلفی ساحر، طره سی طرار^۳، شوخ و شیوه کار،
چشمی جادو^۴ غمزه سی مکار دیرسه ک، اشته سن.
فرقنکده تشنه لب، خاطر پریشان، خسته دل،
کتیج غمده بی کس و بیار دیرسه ک، اشته بن.

۱. پک مبالغه فی وغیر طبعی بر تشبیه. ۲. یاسمین کوکسلی، یهیی
کوکسلی ییاش. ۳. مبالغه صیغه سنده یان کسچی، کوز پویایی دیکدر.
۴. ترکیبه ده کی جادی ایله همدی اولوب، پیچی و صغار دیکدر. شعرا
اکثر یا چشم دلبره وصف ایدلر.

کوزلری صبر و سلامت ملکنی تاراج^۱ ایدر،
برامانسز غمزه سی تاتار^۲ دیرسهک، اشته سن.
باقیاء، فرهادله جنون شیدادن بدل
عاشق بی صبر و بی دل وار، دیرسهک، اشته بن.

۷۷

نام و نشانه^۳ قالمدی فصل بهاردن؛
دوشدی چنده برک درخت اعتباردن.
اشجار باغ خرقه^۴ تخریده کبر دیر؛
باد خزان چنده ال آلدی چناردن.
هریاگه دن^۵ آیاغنه آلتون آقوب کلور؛
اشجار باغ همت اومار جو سباردن^۶.
باقی، چنده خیلی بریشان ایمش ورق؛
بگززرکه برشکاتی وار روز کاردن.

۷۸

جهانک کولکن آلدی اوج استفاده اول مهر،
عجبی چیه هریردن سپهره نعره^۱ یا هو؟
معطر زلف و خالک سیر ایدنلر، ای کوزی-آهو،
دیشلردر: حقیقت مسک اودر عالمده عنبر بو.

۱. یغما، غارت. ۲. مغول یعنی یغما کر. ۳. نشانه دخی نشان
دیکدر. ۴. هریاگدن، هر طرفدن. ۵. تعریف ایدیلن فصل خزانده
اشجارک جو پیاردن همت بکلملری طبیعی دکلدر.

غریب اخشامه قرشو زار و سرکردان اولور غالب؛
بریشان اولدوغی بودر کولک هب زلفکه قرشو^۱.
قبوگده چوق روان اولدی، دخی چوق سیل اولور یاشم؛
مثلد: آقدوغی یردن، دیمشلر، ینه آفر صو.
خیالی هر دم، ای باقی، کزرنجه سرو سینه؛
هزاران کوه و دشتی کشت ایدر بردمده بر آهو.

۷۹

کلکز، یوز طوتهلم بارگه غفاره؛
جان و دلدن کلهلم توبه واستغفاره.
طوتهلم کعبه^۱ توفیق الهی یولنی؛
بو بیابانده عجب کز میلم آواره.
جرج بکجوده قالور عقل مهندس حیران؛
بر برین اویدره من جدوله و برکاره.
ملک باقی دیر ایکن، باغ ارمندن چیقدی؛
ینه مغرور اولور آدم بوفا کلزاره.
عجب اول طاعت و تقوی دیو زعم ایتدوکز
واریحق، نوله کرکدر، نظر جباره؟
ظلمت جهلله جوهر دیو جمع ایتدوکز،
قورقوم اولدر، چیه اول روزده سنک خاره^۲.

۱. سیاهلندن طولای زلفی کپه به واقشامه تشبیه ایتک شعرائک
مناسبتین لکتری جمله سفنددر. ۲. مرمر طاشی. بعضی قائلده خاره
دیشی مرمر کبی طالعائی اولماتددر.

بوتصور لر اکر باطل اولورسه، نیچولور ؟
 قی حیرت یریدر، کل، کوزک آج بیچاره.
 قی ال ویردی هوا، غایت آجادی غایت؛
 ایشمز قالدی کال وکرم ستاره.
 باقی بی لذت وصلک طمعی سوبلیدی؛
 طوطی بی شوق شکر در کتورن کفتاره.

۸۰

خداک، ای مه، شول خط ریخاند
 سورء «والشمس» در قر آند.
 حقه لعلکده دندانک کوروب،
 ژاله صاندم غنجه خندانده.
 دمبدم دل اوزره در عاشقاره،
 تیزک وار خنجر جانانده.
 عالم وصلته در هر دم رقیب،
 آه! کیم عاشقارک هجرانده.
 سیل اشکم ایچره چشم درفشان،
 باقی، کویا صدف عمانده.

۸۱

ترکس مست بزم کلشنده،
 چشمکه بندء سر افکنده.
 زلفکک بوخی باغلو بنده سی جوق،
 کچدک کسه قالدی بنده.

هنر اهلی زمانه ده کولمز؛
 عاقل ایتمز عبث یره خنده.
 ترکن اوردم عصا ایله تاجک،
 کیهلی پیر عشقدن ژنده ^۱.
 بوله من دسترس بودا ژیه،
 باقی، شمدی دکمه کوبنده ^۲.

۸۲

ساقیا، قالمزیمش چونکه بوضیحت باقی،
 می کلکون ایچم، باده جنت باقی.
 خوابده آلمشیدم یوس لب جانانی؛
 جان دماغنده دخی شمدی اولدت باقی.
 نخی اولدردی فراقت، مدد، ای دوست، یتیش ^۱!
 هله بریاره دخی ^۲ تنده حرارت باقی.
 اغلامزدم بوقدر زار وزبون اولدوغمه،
 قاله بریاره غمک حکمکه طاقت باقی.
 باقی اولسون یولگه، پادشهم، سن صاغ اول؛
 بخت یابنده، خدا یار، سعادت باقی.

۸۳

بکز تدیلر اوماهه دیو مهر انوری،
 یرری برینه قوبدی قفاتم فلکبری.

۱. کهنه اباس. ۲. سوبلیچی. قائل. ۳. بو (دخی) (دها).
 یرینه قائمدر. وقتیه ایکیسی ده بویه یازیلیردی.

چکدی جویردی ساقی مجلس پیالہی،
 آل^۱ ایلہ اوپدی دیو لب لعل دلبری.
 عاشق کشادہ مشرب اولور جام می کبی؛
 مہدم ایدنسہ کندوسنہ، طاکمی، ساغری؟
 یارک رقبی کبی ایتی کورمدم دخی.
 اولمایہ کرچہ اشک روانم کی چری^۲.
 باقی، حریر کلک بدایع نکارد
 شہباز دست فکر تنکک صیت شہری.

۸۴

بگاہ بروی روی جانانی،
 بلبلہ گوشہ کلستانی^۳.
 سیدر غبغبی، رخی نارنج^۴،
 لب رنگینی لعل رمانی^۵.
 منزل مہادر خم زلفک،
 مطلع مہر در کریبانی.
 کوز قرار دوب، دوشردی خاک رھک،
 کورسہ کر سرمہ^۶ صفا ہانی.

۱. مکر وحیلہ، دسیہ. ۲. عسکر. ۳. ایکی مصراعہدہ (ویرک)
 کہی برقل مقدردر. ۴. سبب فارسیدہ الماء، غیب عربیدہ چکہ، رخ
 فارسیدہ یشاق، نارنج دخی عربیدہ ترنج دیککدر. ۵. نارچیچی و یادانہ سی
 دنسکندہ. ۶. سرمہ یاخود سورمہ، کہ کل دیککدر، شکل ترکیبیلہ برابر
 فارسیدرہ یاخود ترکیبہ دن مأخوذدر. الک ایچی جنسی اضہانہدہ چیقار.

آہ! کیم دوشدی ناکہان کوکلم،
 کور بیک اول چہ زنجہانی.
 ساکنان حریم کوی حبیب
 دیلمزلر ریاض رضوانی^۱.
 مائل اول عیش ونوشہ، ای باقی؛
 بی وفادر چو^۲ عالم فانی.

۸۵

خطم حسابن بیل، دیدک؛ غوغالره صالدک بی؛
 زلفم خیالن قیل، دیدک؛ سودالره صالدک بی.
 یوسف کی عزتدہ سن، یعقوب وش محتدہ بن؛
 دل ساکن بیت الحزن، تہالره صالدک بی.
 کہ ابروش^۳ نالان ایدوب، کہ آب وش کریان ایدوب،
 بچون سرکردان ایدوب، صحرالره صالدک بی.
 وصلک غر صدر چون دیدک، لطف ایدیم، اولسون دیدک؛
 یازین دیدک، برکون^۴ دیدک، فردالره صالدک بی.
 باقی کی وردک الم، استدک کوزم یاشینی ہم،
 قیلدک غرق بحر غم، دریالره صالدک بی.

۱. رضوان جنتک محافلای اولغلہ ریاض رضواندن مقصد جنتدر.
 ۲. چونکہ معنائیلہ ادات فارسیہ اولوب، مؤخر قوللا لشدیر. ترکیبہدہ
 استعمالی نادردر. (چون) دخی بولیدر. ۳. بلوت کہی. ۴. اوپرکون
 تقدیرندہدر.

۸۷

تخمیس غزل حضرت سلطان سلیم خان ثانی

(طاب ثراه)

کشت و کذار باغ نه خوشدر نکار^۱ له،
برنورسیده غنچه دهن کلعدارله،
چون تازه لندی کلشن عالم بهارله.

خوشدر چنده سیر ایدم تازه یارله،
تا دشمنک یورکی یه تازه یارله.

ارکان عشقه زرق^۲ وریادن خلل ویروب،
زهد آدین آکمه، طبعه نیدرسک کسل ویروب،
باغ بهشت چونکه آلتمز، بدل ویروب،
نقد جنان دگلی بوکیم دولت ال ویروب،
وصل حبیبه فرصت اوله نو بهارله؟
ترک ایله زهدی، مذهب رندان عشقه کیر،
نقد روانی برت زیبا جالاه ویر،
برقاج بیاله باده چکوب، دیر باغه ایر،
بلبل کتابن آلمش اله، پندی بوکه دیر،
خوشدر بیاله برصم کلعدارله.

۱. رسم وبت دیمک اولوب، مجازاً دلبره الحلاق اولنور. ۲. اصل.
معناسی مای زنگ اولوب، مراثلک معناسهده کایر.

۸۶

تخمیس غزل حضرت سلطان سلیمان خان

(طاب ثراه)

جامه صحت خدادن خلقه برخلمت کی؛
برلباس فاخر اولمز جسمه اول کسوت کی؛
وار ایکن بخت وسعادت قوت و قدرت کی؛

خلق ایچنده معتبر برنسنه یوق دولت کی؛
اولیه دولت جهانده برنفس صحت کی.

طاعت حق مونس بزم بقادر عاقبت؛
صحب جان وجهان سندن جدادر عاقبت؛
باد صرصر در فناء، عالم هبادر عاقبت؛

قو بو عیش و عشرتی، چونکیم فنادر عاقبت؛
یار باقی استر ایسهک، اولیه طاعت کی.

منزل آسایش دنیا به استر سهک وصول،
حب ندیادن فراغت کی بی اولمز طوغری یول،
شادمان ارباب عزتدر، همان باقی ملول؛
کر حضور ایتمک، دیلر سهک، ای محبی فارغ اول؛
اولیه وحدت مقامی گوشه عزلت کی.

۱. قانون سلطان سلیمان خان حضرتلری اشعارانده بویله تخلص
ایدرلری. دیوانلری مطبوعدر.

خاطر خراب وعقل مشوش، سن ایرمه‌ک،
کلزار جنت اولیه دلکش، سن ایرمه‌ک،
کلر چنده کورینور آتش، سن ایرمه‌ک،
ای نوهار حسن، خسروش سن ایرمه‌ک،
کلشن کوزمه دوزخ اولور انتظارله.
اولسون هزار زار ودفکار چاکرک،
قیسون فغان وناله لر افتاده درک،
دلال حسنی مرغ چندر ۱ کل ترک،
انجیمه، آه! عاشقه ۲، جانا، که کلارک
آرتار جمالی روتقی آه هزارله.
ویرمش عذار یاره صفا خط دلکش،
یازمش رخنده سوره ۳ والشمس ۴، والضحاح ۵،
بولش جمالی آینه سی ماه وش جلا
مرآت حسنه، صایحه کدر ایریشه، دلا،
نور آتی یازلسه خط مشکبارله.
سیلاب کبی صالیدی بلا لشکری آقین،
تیر قضایه اولدی برابر ایراق، یقین،
سنک فایه چالیدی هوا صبر زورقین،
طعن ایتمه امرحقه، یوری، مدعی صاقین،
احوال عشق چونکه دکل اختیارله.

۱. مرغ چندن مقصدی لفظاً ترجمه سیله چایر قوشی می یوقسه بلبل میدر؟
۲. انجیمه فعلی، مقبول به آلدیقندن، عاشق دیمک انتضا
ایدردی.

کل کبی شعر باقی به بردم قولاغک اور،
درد درونی بلبل شوریده حاله صور،
کل برکناره مجلس مهر و وفای کور،
صون لعل جان فزایی سلیمه، شها کولور ۱
یارک صفای وصلتی بوس وکنارله.

۸۸

نخمس غزل حضرت سلطان مراد خان ثالث
(طاب ثراه)

نه نمکندر نظر بر لحظه حسن طلعت یاره؟
دکل چونکیم میسر لمعه خورشیده نظاره،
غبار درکهن کل ایتدن چشم کهر یاره ۲،
نخچه طاق کتورسون چشم عاشق روی دلداره؟
کتور عز تاب چون بر لحظه برف ۳ تاب انواره.
جراغن شمع دامنن یاقر خورشید عالم کرد ۴،
اوجاغن سینه گرمک فروزان ایلر آه سرد ۵،
جکر برزخم هجران، شره شره جسم غم پرورد،
مقیم خانقاه عشق اوله لدن ۶، بودل پردرد،
اولور ابدال محنت بغری یاره، جسمی صدپاره.

۱. که اولور. ۲. جواهر یاغسیران یعنی کوزباشی دوکن. ۳.
قار. ۴. عالمی طولاشان. ۵. فارسیده گرم سباق و سرد مقوق دیمکدره.
۶. اوله لیدن.

خیالک تختکاهیدر درون سینه روشن؛
 سزاوار اولمز اول صدره اگر دارا، اگر بهمن؛
 یراشمز مسند خلوت سرای دلده الا سن؛
 تفکر ایلمز بر دم کوکل افکار غریبیدن؛
 بودل یارک سریریدر، و برلمز یول اغیاره.
 اگرچه تیغ بیدادی درونم طوغرادی محکم؛
 آقندی چشمه چشم غنندن نیچه دملر دم^۱؛
 دل مجروحه شمشیرندن آرو اورمدی مرهم؛
 نه چاره؟ چاره آندندر دل بیچاره به هر دم؛
 چویاره اوران اولدیرنه آندن مرهم و چاره.
 مریض علت عشقه شراب لعلیدر شربت؛
 بولور جام وصالندن اولملو^۲ خستلر صحت؛
 غرض درمان ایسه، باقی، یوری، وار، درده قیل همت؛
 مرادک سوزلرینک کویستور هر حرفی بر حکمت؛
 نه حکمت، بلکه عبرتدر، دواذر جمله بیمار.

۸۹

غزل فارسی^۳

ناز خیال من گذشت طلفت مهلقای من،
 مطلع آفتاب شد خاطر با صفای من؛

۱. بر تپهی دم فارسی اولوب، نفس و اوئندن کنایه وقت معناسته؛
 وایکجهیسی عربی اولوب، قان معناسته کلیر. ۲. اولهک درجه ده آغر
 خسته. ۳. باقیبق برخی اشعار فارسیه می و حافظک غزلایه تقمیسلری
 اولوب، یالکز نمونه مقامنده برغزلنک ایرادیه اکثفا اولندی.

حسن و بهای روی تو باغ بهار خرمی،
 بلبل خوش نوای او طبع سخن سرای من.
 کشت بین عشق تو ملک سخن مسخرم؛
 هست زبان نکته کو تیغ جهان کشای من.
 تا برسید بر سرم ظل ظلیل قامت،
 سایه فکند بر سرم رایت کبرای من.
 خشت سرخم میم آینه سکندری،
 کهنه سفال میکده جام جهان نمای من.
 روز حساب جرم من بیشتر آید از عدد،
 کر نه قلم زند قضا بر رقم خطای من.
 باقی، از آن که صورت حال مراست پیش او،
 پرده عفو و مغفرت کر نکشند، وای من!

۹۰

قطعات

سوز دکل در و کهر نظم ایتسم،
 قدر و قیمت بیلنک بنده سی بز.
 حق شناس اهل نظر یارانک
 آیانغی توزی، سر افکنده سی بز.

شیر دل سگ، باقی، آزرده خاطر اوله سن،
 طعن و تشنیع ایتسه لر بر نیچه خلق بی هنر؛

کور مامشسك ايتلر ك غوغاسنى بازارده ؟
التفات ايتمز، كذر ايلر خرامان شير نر.

ياشم دوكلور، آه ايديجك، ديدة تردن،
برك كل بادام كبي باد سحرردن.
گه لعلكه سكر ازيلور، كاهي مي ناب،
فرياد مي نابدن و داد شكردن !

مطلع

بودور ايچنده بنم پادشاه ملك سخن،
بكا سونلدى قصيده، بكا ويرلدى غزل.

جام نظمي صونجق بزم ازله ساقى،
جرعه وش قالمش ايمش آنده كلام باقى.

صوك

ATATÜRK KİTAPLIĞI

۲۴ نجى صحيفه نك ۸ نجى سطرنده « رشته بارانه صرمشر »
پرينه سهوا « رشته بازاره صرمشر » ديزلمش اولديقندن،
رجا اولنور.